

DIRVA

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

1941 METŲ SUKILIMAS: SKAIČIAI, ĮVYKIAI, VARDAI

Antanas Dundzila

Kai kaupiau duomenis praeitame numeryje paskelbtam straipsniui, skirtam Sukilimo temai, retkarčiais reikėjo pasitikrinti vieną kitą vardą ar datą. Maloniai, naujų duomenų alkio skatinamas, varčiau turimą literatūrą. Savotiškai džiaugiausi, kad buvo proga Sukilimo įvykiais vėl pagyventi. Tai buvo lyg mano paties šių dienų rekonstrukcijos apie tą lemtingą 1941 metų birželį Kaune, kurį pats išgyvenau devynių metų vaiko akimis ir ausimis.

Dabar bevartant turimą spaudą, akys užkliūdavo tai už šio, tai už to. Tokiu būdu prisirinko nemaža medžiagos, kuri netilpo į pirmąjį straipsnį, bet atrodė per daug įdomi, kad galėčiau ją palikti išbarstytą vartytose knygose. Dalis jos buvo anksčiau nematyta, nes varčiau ir pačius naujausius leidinius.

Skaitant kapitalinį A. Anušausko veikalą "Lietuvių tautos sovietinis naikinimas 1940-1958" (paminėtą "Dirvoje" gegužės 14 d., 19-ame numeryje), sunku neatkreipti dėmesio į daugybę joje pateiktų duomenų. Man čia parūpo Sukilimo aukų lyginamoji statistika, t.y. klausimas, ar daugiau kovotojų žuvo 1941 m. Sukilime ar 1919-1920 metų Nepriklausomybės kovose? Kaip Jūs manote? Kiek žinau, šie duomenys niekad nebuvo palyginti.

St. Raštikis ("Įvykiai ir žmonės", III t.) rašo, kad 1919-1920 kovose su bolševikais, bermontininkais ir lenkais iš viso žuvo 1,002 Lietuvos kariai. Gi, santūriai skaičiuojant, Sukilimas nusinešė 2,000 gyvybių. (Kai kurie šaltiniai nurodo beveik dvigubai didesnę skaičių.) Taigi Sukilimas tautai kainavo daugiau, negu Nepriklausomybės kovos!

Žinoma, nei kova dėl Nepriklausomybės, nei Sukilimas savo aukomis nepilygsta Lietuvos partizanų, žuvusių 1940-52 metais, skaičiui. Jų priskaičiuojama net iki 30,000.

Gera žinoma, kad, prieš vokiečių kariuomenei užimant Lietuvą, iš kalėjimų išsilaisvino daug politinių kalinių. Sukilimas tautai išsaugojo daug nekaltų gyvybių, nes, karui prasidėjus,

sovietų okupantai kalinius barbariškai žudė. A. Anušauskas pažymi, kad pirmąją karo dieną, t.y. 1941 birželio 22-ąją, 8 val. vakaro iš Kauno pabėgo aukščiausieji sovietų valdžios pareigūnai, o birželio 23 d. 1 val. ryto išvyko NKVD vadovybė. Jis nurodo, kad Lietuvos kalėjimuose okupantai laikė 6,000 kalinių iš kurių apie 4,000 išsivadavo, pasinaudoję Sukilimu bei kilusio karo sąmyšiu. Konkrečiai žinome, kad birželio 23 d. ryte iš Kauno kalėjimo kameros buvo nešė išneštas sužeistas pagrindinio pasiuntinys M. Naujokaitis. Tą pačią dieną į sukilėlių štabą iš kalėjimo prisistatė išblyškęs, iškankintas plk. Pr. Saladžius, plk. J. Bobelis ir gen. M. Rėklaitis. Tai irgi didelis Sukilimo nuopelnas.

Įsidėmėkime: Sukilimas prasidėjo pirmosios karo dienos – birželio 22-osios rytą. P. Narutis knygoje "Tautos sukilimas, 1941" rašo, kad Kauno Žaliakalnyje, Senelių prieglaudos patalpose 10 val. ryto susirinkę Lietuvos aktyvistų fronto štabas, nutarė pradėti Sukilimą. Įdomu, kad dar prieš tą nutarimą, tą patį rytą apie 8-9 val. Kauno Senamiesčio milicijos nuovada jau buvo sukilėlių rankose. Joje apsirūpinta kišeniniais ginklais. Kitą rytą – birželio 23 d., 9 val. 28 min. prabilo Kauno radijo stotis, paskelbusi atstatomą Nepriklausomą Lietuvą ir sudarytą Laikinąją vyriausybę. Sukilėlių išlaisvintą Kauną vokiečių kariuomenė pasiekė tik birželio 25 d. Vokiečių armijos vadas von Kuechler, beveik parado rikiuotėje atvykęs į Kauną, savo vadovybės buvo apdovanotas geležinio kryžiaus riterio ordinu.

Negalima nepaminėti ir vieno ironiško įvykio. Amerikoje leistame "Darbininke" buvo paskelbtas pranešimas apie birželio 30 d. New Yorko Brooklyne įvykusį lietuvių komunistų susirinkimą. Jame kalbėjo žymus komunistų veikėjas A. Bimba (1894-1982), vėliau "už nuopelnus..." 1962 metais gavęs net Vilniaus Universiteto istorijos mokslų garbės daktaro laipsnį. Kai Bimba susirinkime pranešė, kad Lietuvoje sudaryta valdžia iš Škirpos, Raštikio ir kitų, salėje

Cleveland'o "Grandinė" prisimena savo gražią istoriją, bet galvoja ir apie ateitį. Jos koncertas įvyko birželio 23 d.

pasigirdo griausmingas, kelias minutes trukęs plojimas. Bimbai pasisekė nuraminti susirinkusius ir jiems išaiškinti, kad čia ne ta valdžia, kuriai reikia ploti.

Duomenys apie Sukilimą pasiekė ir JAV Kongresą. 1953 metais vyko Atstovų Rūmų Kersteno komisijos tyrimas apie Baltijos kraštų įjungimą į Sovietų Sąjungą. Tai reikšmingas įvykis, dokumentuotas oficialiuose Kongreso leidiniuose. Komisijos posėdžiuose turėjo galimybės liudyti nemaža buvusių Lietuvos valdžios pareigūnų, pagrindžio bei Sukilimo dalyvių.

Knygą apie Sukilimą ("The Lithuanian National Revolt") anglų kalba parašė Algirdas Budreckis. Ją 1968 m. Bostone išleido Lietuvių enciklopedijos leidykla. Tai istoriją studijavusio autoriaus disertacija magistro laipsniui gauti. Autorius teigia, kad Sukilimas truko 9 dienas. Jis mano, kad Sukilime dalyvavo apytiksliai šimtas – šimtas dvidešimt penki tūkstančiai lietuvių.

A. Budreckis pateikia ir žodžio "rezistencija" – "priešinimasis okupantui" istoriją. Jis mano, kad tą žodį šiandien priimta prasme pirmasis panaudojo gen. de Gaulle, savo radijo kalboje iš Anglijos į vokiečių okupuotą Prancūziją 1941 birželio 22 dieną.

Labai abejotina, ar tą dieną de Gaulle jau žinojo apie mūsų Sukilimą. Jis kalbėjo vokiečių-rusų karo pradžios proga. Tačiau sutapi-

mas tarp de Gaulle pirmą kartą panaudoto prancūziškojo "resistance" ir mūsų Sukilimo vis dėlto dilgina paširdžius. Juk tą dieną lietuvių organizuota rezistencija smogė okupantui ginkluotu

pavykusi Sukilimu. Prancūziškasis, niekieno neniekinamas "resistance", neabejotinai, tapo Lietuvai 1941 metais nusišypsojusio likimo dovana!

BALTIJOS VALSTYBIŲ PREZIDENTŲ PAGERBIMAS

Rytų - Vakarų studijų institutas ("The Institute for East West Studies") kiekvienais metais pagerbia ypatingai nusipelnčius asmenis. Šiais metais ta garbė tenka Estijos Prezidentui Lennartui Meriui, Latvijos Prezidentui Gunčiui Ulmanui ir Lietuvos Prezidentui Algirdui Mykolui Brazauskui,

įvertinant jų vadovaujamų valstybių ekonominio potencialo išvystymą, gerą bendradarbiavimą tarpusavyje, gražų sugyvenimą su kaimynais bei subtilų bendravimą su Rusija.

Praėjusiais metais buvo pagerbti: George Bush – JAV ir Leonid Kudžma – Ukraina.

JONINIŲ NAKTIS

Vilija Guobaite

*Šventą šviesią naktį
Po miškus klajosiu,
Prisirinksiu saujas
Kupinas žvaigždžių.
Švelnią rūko skarą
Motinai parnešiu.
Būsiu jai lig skausmo,
Nuostabiai gera.*

*Eglę palydėsiu
Ligi marių krašto,
Vienišką našlaitę –
Pasakų šalin.
Raganų šykštuolių
Kerus išviliosiu.
Žiedas nuostabūs
Aušroje pražys...*

*Ligi ryto šoksime
Trankų laumių šokį:
Atrastoji laimė
Miškan nebegrįs.*

Girdėta iš Vilniaus

• **VIZOS.** Lietuva siekia panaikinti vizų režimą su Šengeno susitarimą pasirašiusiomis šalimis. Šį susitarimą yra pasirašiusios devynios šalys – Vokietija, Belgija, Olandija, Liuksemburgas, Ispanija, Portugalija, Prancūzija, Italija ir Graikija. Remiantis nuo praėjusių metų įsigaliojusi susitarimu, po visos Šengeno šalys, išskyrus Italiją bei Graikiją, galima keliauti, turint vienos iš jų vizą.

Šiuo metu Lietuvos piliečiams nereikia vizų vykstant į 22 valstybes.

• **KAS ATSITIKO LAIVE "RAS-BINNA"?** Lietuvos užsienio reikalų ministerija tariausi su Latvijos laivininkystės įmonėmis dėl galimybės penkis Lietuvos piliečius, šiuo metu esančius Indijoje, grąžinti namo tuo pačiu laivu, kuris juos išgelbėjo Indijos vandenyne.

Latvių laivas "Mate Zelka", plaukęs Indijos vandenyne, maždaug už 70 mylių nuo Omano krantų pastebėjo plaustą su septyniais žmonėmis. Tarp jų penki buvo Lietuvos (rusų tautybės), o du – Rusijos piliečiai. Kol kas tiksliai nežinoma, kodėl jie, nepriplaukus kranto, turėjo palikti laivą "Ras-Binna", kuris priklauso vieno Lietuvos piliečio individualiai įmonei. Laivas buvo išnuomotas bendrai Somalio ir Rusijos laivybos kompanijai. "Ras-Binna" įguloje buvo 29 žmonės, iš jų 22 somaliečiai, 5 Lietuvos ir 2 Rusijos piliečiai. "Ras-Binna" įgula jau devynis mėnesius negavo atlyginimų.

• **AUKSINIS KUNIGYSTĖS JUBILIEJUS.** Birželio 17 d. iškilmingai paminėtas Vilniaus arkikatedros – bazilikos klebono, monsinjoro Kazimiero Vasiliausko kunigystės 50-ties metų jubiliejus. Iškilmingas Šventas Mišias Vilniaus arkikatedroje aukėjo šeši jubilatai – prieš 50 metų į kunigus išventinti Kauno kunigų seminarijos auklėtiniai.

1946 metais kartu su Kazimieru Vasiliausku Kauno seminariją baigė ir šventimus gavo 14 kunigų. Lygiai pusei jų, kaip ir Kazimierui Vasiliauskui, teko patirti sovietinio režimo baisumus kalėjimuose ir Sibiro tremtyje.

• **S. BALZEKUI – LIETUVOS VALSTYBĖS ORDINAS.** Birželio 18 d. Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-ojo laipsnio ordinas įteiktas žinomam filantropui, lietuvių kilmės amerikiečiui Stasiui Balzekui. S.Balzeko iniciatyva Čikagoje įkurtas Lietuvių kultūros muziejus, kuriame sukaupti milžiniški fondai, rengiamos parodos. Valstybės apdovanojimas S. Balzekui paskirtas už nuopelnus lietuvių kultūrai.

• **ALEKSANDRAS LILEIKIS SUGRĮŽO Į LIETUVĄ.** Lietuvos prokuratūra patvirtino, kad nusikaltimais II-ajame pasauliniame kare apkaltintas Aleksandras Lileikis grįžo į Lietuvą, kai JAV atėmė jam pilietybę, praneša Reuter-ELTA. A. Lileikiui dabar yra 88 metai. Lietuvos prokuratūros atstovas telefonu Reuter'io korespondentui pasakė, kad A. Lileikio byla tirama, o jis pats bus apklaustas dar šią savaitę.

• **LIETUVOS VYSKUPŲ KONFERENCIJOS PAREIŠKIMAS.** "Kuo daugiau Seime bus sąžiningų, dorų, nesavanaudiškų, išmanančių, Tėvynę mylinčių narių, tuo geriau bus sprendžiamos skaudžios nūdienos problemos" – rašoma Lietuvos Vyskupų konferencijos pareiškimе "Atsiverimas ir pilietinė atsakomybė". Su šiuo pareiškimu visuomenė buvo supažindinta birželio 19 dieną Vilniaus arkivyskupijos kurijoje surengtoje spaudos konferencijoje. Vyskupai nori atkreipti visuomenės dėmesį į aktualias šiandieninio gyvenimo problemas, ragindami tinkamai jas spręsti. Bažnyčia nesiekia primesti žmogui konkretaus politinio kelio, bet ji gali ir privalo iškelti svarbiausius principus, rodyti gaires.

"Artėjant Seimo rinkimams, – rašoma Vyskupų pareiškimе, – primename kiekvieno piliečio pareigą dalyvauti rinkimuose, rinkti tautos atstovus ir suteikti jiems įgaliojimus rūpintis visuomenės gerove".

• **AMBASADORIUS ALFONSAS EIDINTAS PASIRAŠYS DVI PASKOLOS SUTARTIS.** Prezidentas Algirdas Brazauskas įgaliojo Lietuvos ambasadorių Jungtinėse Amerikos Valstijose Alfonsą Eidintą pasirašyti dvi paskolos sutartis tarp Lietuvos ir Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko. Prezidento dekretu A.Eidintas įgaliojamas pasirašyti paskolos sutartį dėl 30 milijonų JAV dolerių paskolos privataus žemės ūkio plėtros projektui finansuoti. Ši paskola bus skirstoma Lietuvos ūkininkams per Lietuvos Žemės ūkio banką. Kitu dekretu ambasadorius įgaliojamas pasirašyti paskolos sutartį Klaipėdos geoterminės jėgainės projektui finansuoti.

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Draudimas prekiauti

JAV-se gyvena nemažai pabėgėlių iš Kubos, tarp jų ir diktatoriaus F.Castro sesuo ir duktė. Kubiečiai yra gerai susiorganizavę ir jų balsai svarbūs JAV prezidento ir Kongreso rinkimuose. Prezidentas Clintonas neseniai pasirašė Helms-Burton pasiūlytą įstatymą, kuris įteisina ekonomines sankcijas toms užsienio bendrovėms, kurios veda biznį su komunistine Kuba. Birželio 10 d. Kanadoje lankėsi Meksikos prezidentas Ernesto Zedillo, kurio pasitarimuose su Kanados vyriausybe tas Helms-Burton įstatymas buvo svarbiausias darbotvarkės klausimas.

Amerikos žemyno valstybių organizacijos suvažiavime Panamoje paaikškėjo, kad JAV ekonominės sankcijos Kubai ir ypač minėto Helms-Burton įstatymo praplėtimas į užsienį yra daugumos smerkiamas, kaip laužas valstybių suverenumą. Iš 34 valstybių delegatų net 23 pasmerkė sankcijas Kubai. Dešimt valstybių susilaikė nuo balsavimo. Tik viena JAV nepritarė tai rezoliucijai.

Kodėl tik Kuba?

Kai kurie Panamos suvažiavimo kalbėtojai stebėjosi, kad su komunistine Kinija JAV veda plačią prekybą, o komunistinei Kubai taikomos įvairiausios sankcijos, net kitoms valstybėms draudžiant prekiauti su Kuba. Kanados vyriausybė rengia įstatymą, kuris leistų biznio bendrovėms kreiptis į Kanados teismus, jei jos turėtų nuostolių dėl JAV priimto įstatymo. Meksika ir Kanada nedraudžia savo biznio įmonėms prekiauti su Kuba. Jos abi yra JAV partnerės NAFTA (North American Free-Trade Agreement) susitarime.

Birželio 4 d. Ženevoje vyko Pasaulio Prekybos organizacijos susirinkimas. Čia paaikškėjo, kad daug Europos Sąjungos valstybių mano, kad JAV-se priimtas Helms-Burton įstatymas pažeidžia pasaulio prekybos taisykles. Buvo siūlymų tą klausimą svarstyti ginčų sprendimo komisijoje.

Pasaulyje manoma, kad sankcijos prekybos bendrovėms gali tapti politiniu ginklu. JAV kongrese jau yra siūlymų praplėsti Helms-Burton įstatymą Libijai ir Iranui, kurių naftos produktai plačiai Europoje perkami ir naudojami.

Idomu, kad Amerikos žemyno valstybių suvažiavime JAV ambasadorė, balsuodama prieš siūlomą rezoliuciją, už kurią balsavo 23 šalys, pavadino ją "šiurkščia intervencija". Jau daug metų panašiai JAV ekonominės sankcijas vadina ir Fidel Castro.

Atnaujina draugystę

Gegužės mėn. pabaigoje Pietų Amerikoje lankėsi Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenij Primakov. Jis Nikaragvoje priminė, kad ta šalis yra skolinga Rusijai 5 milijardus dolerių. Tačiau Rusija, suprasdama sunkią jos padėtį, sumažins tą skolą iki 100 milijonų.

Ministras palinkėjo į prezidento vietą kandidatuojančiam Daniel Ortegai laimėti rinkimus ir pasakė, kad aktyvi Rusijos politika Pietų Amerikoje bus vykdoma nežiūrint, kas laimėtų Rusijos prezidento rinkimus. Kuboje jis priminė, kad jos skola Rusijai siekia 30 milijardų dolerių. Rusija pasirašė kelias kultūrinio ir mokslinio bendradarbiavimo sutartis ir kalbėjo apie ekonominių ryšių išplėtimą. Venecueloje ministras Primakov žadėjo atnaujinti susitarimą, pagal kurį Venecuela siųstų savo naftą Kubai, o Rusija aprūpintų savo nafta Europos šalis, kurios perka naftą iš Venecuelos. Primakov pasmerkė JAV priimtas Helms-Burton įstatymą kaip Rusijos draugų ratelio puolimą. Kuboje ministras vėl svarstė naftos ir cukraus mainus. Sovietų Sąjungos laikais Kuba gaudavo tris tonas naftos už vieną toną cukraus, bet Kuba nebėgi tiek cukraus pagaminti, o naftos jai reikia daug daugiau. Bus tariamasi toliau.

Patvirtino biudžetą

Birželio 12 d. Atstovų Rūmai po ilgų svarstymų priėmė 1997 m. valstybės biudžetą. Jį patvirtino ir Senatas. Daugiausia ginčų kilo dėl išvados, kad pirmaisiais metais bus neįmanoma labai smarkiai sumažinti išlaidas. Galų gale susitarta, kad 1997 metų deficitas sieks 153 bil. dol. 1998 m. – 147 bil. dol. Taip vis mažinant išlaidas, 2002 metais ne tik nebus jokio deficito, bet liks net 3 bil. dol. perteklius.

Daugelis kongresmenų kalbėjo, kad dėl tokių didelių deficitų daugelio iš jų nebebus Kongrese, nes rinkėjai laukia respublikonų partijos pažadų vykdymo, val-

džios išlaidų apkarpymo ir greitesnio pajamų – išlaidų subalansavimo. Sutartas planas priimtas 216-211 balsais. Net 19 respublikonų balsavo "prieš" ir tik 4 demokratai balsavo "už".

Tai kur gi eina mokesčių mokėtojų pinigai? Numatyta 1997 metais išleisti socialiniam draudimui 368.6 bil.; pajamų priedams, šalpai – 239.7 bil.; gynybai, ginklams – 264 bil.; Medicare – 191.2 bil.; sveikatos apsaugai, įskaitant "Medicaid" – 133.2 bil.; švietimui – 50 bil.; transportui – 39.3 bil.; aplinkos apsaugai – 21.7 bil.; mokslui – 16.9 bil.; užsienio reikalams – 15.1 bil.; žemės ūkiui – 11 bil. dolerių.

TRUMPAI

• Jungtinėms Tautoms leidus pardavinėti Irako naftą, laukiama, kad automobilinio kuro kainos Amerikoje pamažu ims mažėti. Šiuo metu tarptautinėje rinkoje nafta kainuoja apie 20 dol. už statinę. Irakui leista parduoti po 600 tūkstančių statinių per dieną šešis mėnesius. Gauti pinigai turi būti skiriami maistui ir medicinos reikmenims pirkti.

• Britanija ir Airija sutiko, kad taikos deryboms dėl Šiaurinės Airijos tarpininkautų buvęs JAV senatorius George Mitchell. Derybos jau prasidėjo Belfastė.

• Vietname birželio 28 d. šaukiamas svarbus komunistų partijos kongresas, kuriame, kaip manoma, bus paskelbti nauji ekonomikos planai ir pranešta, kas vadovaus valstybei ateityje. Vietnamo užsienio atstovybės ir konsulatai pataria turistams atidėti planuotas keliones į Vietnamą, kol Kongresas pasibaigs.

• Jungtinės Tautos ir Tarptautinis Raudonasis Kryžius kreipiasi į visas pasaulio šalis, prašydamas siųsti Šiaurės Korėjai maisto produktus, nes audros ir potvyniai labai nuniokojo žemės ūkio rajonus, sugriovė pastatus. Gyventojams gresia badas.

• Rusijos prezidento rinkimuose paaikškėjo du pagrindiniai kandidatai. Suskaičiavus apie 60 proc. balsų, prezidentas B.Jelcin buvo gavęs 34 procentus, o kompartijos vadovas G. Ziuganov – 32 proc. Smarkią kampaniją vedęs "liberalų" partijos vadeiva V.Žirinovskis gavo vos 6 proc., t.y. tik apie pusę to, ką laimėjo kandidatas A.Lebedj. Prezidentu taps liepos (Nukelta į 3 psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

NUOSAVAS "KGB"

Jau seniai žinomi ir daug kartų išbandyti būdai, kaip galima ilgam sudrumsti ramų žmonių gyvenimą, apkartinti jų tarpusavio santykius, paskatinti nei iš šio, nei iš to kenkti vienas kitam. Antai koks nors bendradarbis "paslaugiai" praneša kitam, esą anas jų bendras pažįstamas apie jį negražiai kalbėjęs, kažkokių negerų kėslų turįs, gal net pakenkti norėtų. Po to, vėl lyg netyčia, antrajam tą pačią arba dar kažkuo "pagražintą" istoriją papasakoja.

Po kelių dienų niekuo dėti žmonės, iki tol visai gražiai sugyvenę, ima vienas į kitą šnairai žiūrėti. Ir užtenka kažkokios atsitiktinės smulkmėnos, neva patvirtinančios kurstytojo pasakytus kaltinimus, kai baisiausiai susipyksta kaimynai, bendradarbiai ar net tos pačios šeimos nariai. O intrigantas tuo metu džiūgauja, kai pykčio kamuolys jau be jo įsikišimo ima risti vis greičiau ir greičiau. Praaištingos pasekmės neretai būna gerokai didesnės už tas, kurias pats kiršintojas pradžioje numatė.

Atsitiko ši kraupi istorija skaudžiais pokario metais, kai okupantai ištisais ešelonais grūdo į Sibirą niekam nenusikaltusius žmones. Tai buvo laikmetis, kai užteko net menkiausio įtarimo, jog esi naujajai valdžiai nepatikimas, kad per patį vidurnaktį būtum išplėštas iš Tėvynės.

Šiandien jau niekas nepasakys, kuo liežuviu nevaldžiusiai moteriškai užkliuvo jos kaimynė. Ėmė ji skleisti gandus, neva toji kaimynė nepagarbiai apie Staliną kalbėjusi, net jo portretą suglamžiusi. O kad dar įtikinamiau būtų, slapčia nubėgusi į kaimynų sodybą, užkišo išmursintą "tautų tėvo" paveikslą kažkur prie daržinės durų. Grįžusi piktdžiūgauja: "Na, dabar, tu pašokinėsi, kai į enkavedistų rankas pateksi! Klius tau, kol išsiteisinsi!"

Vieną naktį pabudo ji

nuo šiurpaus vaikų klyksmo. Mat kaimynai labai arti gyveno. Be to, vasaros naktimis bet koks garsas greitai sklinda. Pabudusi iškart suvokė, kad kažkas baisaus kaimynų sodyboje dedasi. Žiūri: kariškas "trofėjinis" sunkvežimis aname kieme stovi.

"Vajeza, Stasiulius vėža!", suriko ji, prikeldama iš miego vyrą. Visas iki tol turėtas apmaudas ir noras "pamokyti" akimirksniu išgaravo. Nieko nebelaikdama, puolė moterėlė į kaimynų kiemą. Pamačiusi į sunkvežimį grūdamus mažylius, nė pati nepajuto, kaip suriko:

- Kraugėriai, ką jūs darot? Bent vaikų nelieskit!

Niekas jos šauksmo nepaisė. Tik kažkoks aukštesnio rango kariškis šalia stovėjusio sribuko paklausė, kas gi čia tokia plyšauja.

Apsisukusi puolė į namus, griebė neseniai iškeptos duonos kepalėlį, paknopstomis bėgo atgal. Nebespėjo: sunkvežimis jau išsuko iš kiemo. O kitą naktį išvežė ir pačios skundikės šeimą. Stribai likusį abiejų kaimynų turtelį susirinko, namus nusiaubė.

Ilgai dvi sodybos kiaurais langais į pasaulį žiūrėjo. Tik visai prieš užšalant valdžia atkėlė į tuos namus iš kažkur užklydusius šeimas.

Šią kelių dešimtmečių dulkėmis nuklotą istoriją vėl primena vis dažnėjantys bandymai pjudyti tarpusavyje mūsų tautą. Bene pats naujusias pavyzdys: "Užkulisų" knygiukštėje neva tai išdėstytų "faktų" aptarinėjimas. Kas dabar begali patikrinti, ką iš tikrųjų sakė a.a. Stasys Lozoraitis apie K. Bobelį, o ką pats šnipelis, besigirdamas savo nebūtais nuopelnais, jam priskyrė? Čia jau ir K. Bobelis, išsižeidęs plyksterėjo. O toliau absurdiškiausių kaltinimų ir "originaliausių sprendimų" lavina pati ritasi. Tik kaip ją kuo greičiau sustabdyti ir naujų "priešų" neprisidaryti?

PREZIDENTAS ATOSTOGAVO, PARTIJOS REKLAMAVOSI

Dr. Leonas Milčius

Tik labai pastabus vilnietis, pracidamas pro Seimo rūmus galėjo pastebėti, kad virš jų neplevėsuoja Prezidento vėliava. Prezidentas ilsėjosi Baltijos pajūryje, o Lietuvos politinis ir kitoks gyvenimas, kaip įprasta, tekėjo sava vaga. Reiškia, valstybėje lyg ir normalu, nes niekas nepasigedo Pirmojo asmens. Tik žurnalistai spėliojo – ar dalyvaus Prezidentas birželio 14-osios – Gedulo ir Vilties dienos renginiuose? Nedalyvavo, atostogos svarbiau.

Lyg išsigandusios, juodu kaspinu perrištos trišpalvės plaikstės birželio 14-ąją – Gedulo ir Vilties dieną Lietuvoje. Negausiuose renginiuose dalyvavo tremtiniai, politiniai kaliniai, opoziciniams partijoms atstovaujantieji Seimo nariai. Vienoje Kauno salėje susirinkę žilagalviai aklieji ir silpnaregiai, klausėsi iš Vilniaus atvažiusio Lilijanos Miškinienės vadovaujamo ansamblio "Salve" atliekamų patriotinių, liūdinių tremtinių dainų ir šluostėsi ašaras. Rodos pačiomis skaičiausiomis akimis matė praeitį ir ateitį, o atsišveikindami spaudė rankas ir kartojo: "Tik laikykitės."

Tą pačią dieną į Kauno savivaldybę susirinkę komercinių bankų apvogti indėlininkai šustauskininkų stiliumi (Šustauskas – Laisvės sąjunga pasivadinusios grupuotės lyderis. Red.past.)

šaukė: "Visi Seime – vagys, bailiai, komunistai!". Kaip jau jau įprasta, savaitės pradžioje politinės partijos spaudos konferencijose žurnalistams aiškino savo pozicijas, pasinaudojusios proga dar gerokai iki Seimo rinkimų (kol nereikia mokėti pinigų) priminti apie save ir garsiau šūktelti. Taigi:

1. Centro sąjungos vadovas Romualdas Ozolas ir Lietuvos konservatorių pirmininkas Vytautas Landsbergis kritikavo (ir teisingai darė) JAV ir Rusijos sutartį, pagal kurią dabar Rusija prie Estijos ir Latvijos sienų vietoj 120 galės laikyti 600 tankų ir šarvuotųjų. Mes – buvę Aukščiausios Tarybos deputatai, kaip ir tūkstančiai vilniečių, gerai prisimename rusų šarvuotųjų gaudesį Lietuvoje 1990-91 metais ir nenorėtume, kad Vakarai savo saugumo problemas spręstų kitų tautų sąskaita.

2. Socialdemokratai pagrasino, kad jeigu strateginiai objektai bus privatizuojami neapgalvotai, t.y. ne pagal socialdemokratų programą, jie reikalaus šiuos objektus nacionalizuoti. Ką gi, kairiosios partijos turi didelę nacionalizavimo patirtį. Tik kitų žmonių akimis – tai karti patirtis.

3. Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Balys Gajauskas privertė Seimo Užsienio reikalų ko-

miteto pirmininką Kazį Bobelį atšaukti savo kaltinimus velioniai Stasiui Lozoraičiui dėl neva knygoje "Užkulisai" paskelbtų žinių apie S. Lozoraičio kolobaravimą su KGB. Gera pamoka, kad reikia mokėti ne tik skaityti, bet ir galvoti.

4. Tautininkų sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona paneigė LDDP vicepirmininko Gedimino Kirilo teiginius, esą LTS nepasiskelbė apie savo išlaidas Savivaldybių rinkimų metu. Išvada viena: politikams reikia skaityti laikraščius. Ne tik "Dieną" (buv. LKP organą "Tiesą"), bet ir "Tautininkų žinias". R. Smetona didžiosiomis besivadinančių partijų atstovams priminė, kad bandant patekti į NATO "per Lenkiją", negalima atsukti nugaros Latvijai ir Estijai.

Norime to ar ne, bet Rusijos prezidento rinkimų šurmulyje neaplenkė ir Lietuvos. Valdžia leido Rusijai įsteigti dar tris balsavimo punktus. Taigi net penkiuose balsavimo punktuose Rusijos piliečiai, gyvenantys Lietuvoje, rinko savo prezidentą. Pasitvirtino žmonių išmintis: vilku gimęs, į mišką žiūri. Lietuvos rusams reikia G. Ziuganovo.

Seimas pradėjo priiminėti pertvarkytą Seimo rinkimų įstatymo projektą. Pataisų ir pasiūlymų – nors vežimu vežk, bet esmė vargu ar bus pakeista.

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

balsavimuose išrinktas vienas iš dviejų: Jelcinas arba Ziuganov. Viešosios nuomonės tyrinėtojai tvirtina, kad Jelcinas bus perrinktas.

• Čekijos respublikoje vykę parlamento rinkimai atnešė nelauktą kairiųjų partijų laimėjimą. Komunistų partija, turėjusi parlamente 10 vietų (iš 200 atstovų), dabar turės 22. Ypač didelis socialdemokratų laimėjimas. 1992 m. balsavimuose jie turėjo 22 atstovus, dabar laimėjo 61. Kairiosios partijos gavo parlamente šiokią tokią daugumą – 101 atstovą, o buvusi koalicija turi 99. Tokių rezultatų nelaukta todėl, kad Čekija neturi jokių skolų užsieniui, jo gyventojų pajamos padidėjo, biudžetas subalansuotas, bedarbių tėra 2.8%. Ekonomikos augimas siekia 5 % per metus. Manoma, kad premjeras Klaus, trijų dešiniųjų partijų koalicijos vadovas, toliau sutiks vadovauti vyriausybei. So-

cialdemokratai reikalauja parlamento pirmininko vietos ir didesnių galių Čekijos savivaldybėms. Prezidentas Vaclav Havel jau paprašė premjerą Klaus sudaryti naują vyriausybę.

• Birželio 17 d. įvyko pirmasis naujojo Izraelio parlamento posėdis. Premjeras Benjamin Netanjahu tariasi su frakcijų vadovais. Vyriausybę jis privalo sudaryti iki liepos 19 d. Svarstomi įvairūs susitarimų variantai, net galimybė sudaryti dviejų didžiųjų partijų: darbiečių ir Likudo koaliciją. Naujasis darbiečių vadovas Ehud Barak pareiškė, kad jis mielai jungtųsi į koaliciją, jei gautų gynybos ministro vietą. Buvusioje Š. Peres vyriausybėje jis buvo užsienio reikalų ministru. Trys religinės partijos, gavusios 23 vietas, naujoji buvusios Sovietų Sąjungos emigrantų partija su septyniais atstovais bei "Trečiojo kelio" grupė su keturiais

atstovais taip pat pageidauja ministerijų. Premjeras pareiškė, kad jis nagrinėja visus siūlymus ir galimybes.

• Prezidentas Clinton šiltai priėmė Baltuosiuose Rūmuose Airijos valstybės prezidentę Mary Robinson. Britų spauda pabrėžia, kad ši moteris gali likti prezidente vietoje kiek tik norės, nes Airijoje ji labai populiari ir gerai atlieka savo pareigas. Ji yra katalikė, ištėkėjusi už protestantą. Iki šiol moterys aukštas pareigas užėmė Skandinavijoje: Švedijoje, Danijoje, Norvegijoje, Suomijoje. Sakoma, kad iš 33 politinių partijų tose šalyse šešių partijų vadovės yra moterys. Jos vadovauja trečdaliui visų ministerijų. Keturiuose skandinavų šalyse moterys yra: viena premjerė, dvi užsienio reikalų ministrės, viena centrinio banko direktorė. Universitetuose labai daug moterų studijuoja teisę, mediciną.

T Ė V Y N Ė S P A D A N G Ė J E

LTS FRAKCIJOS PAREIŠKIMAS
"Dėl lietuvių tautininkų kovos ir aukų,
priešinantis bolševizmui, prasmės"

Sovietų Sąjunga, 1940 m. birželio mėn. 15 d. okupavusi Lietuvą, norėdama kuo greičiau sunaikinti pavergtos šalies valstybingumą, ėmėsi pačių brutaliausių veiksmų prieš visas politines ir visuomenines jėgas, iškilusias asmenybes, politikus, ūkio ir kultūros darbuotojus, dvasininkus. Ypatingai žiauriai bolševikai smogė iki okupacijos prie valstybės vairo buvusiai Lietuvių tautininkų sąjungai, "Jaunosios Lietuvos" organizacijai, tautinėms studentų korporacijoms, šauliams ir kitiems tautinių susivienijimų dalyviams.

1940 m. liepos 7 d. bolševikinis Saugumo departamento direktorius A. Sniečkus, pasirašydamas NKVD paruoštą "Priešvalstybinių partijų.../ likvidavimo operatyvinį planą", pačiais pirmaisiais nurodė tautininkų, voldemarininkų, jaunaliuvių vadus ir aktyvesnius narius. Atsakingais už šį juodą darbą buvo paskirti F. Krastinis, I. Dembo, D. Todešas ir kiti bolševikų aktyvistai. Tautininkai ūkininkai ir mokytojai sudarė nemažą dalį 1941 m. birželio 14 d. iš Lietuvos deportuotų 34260 asmenų sąrašė.

Šių metų birželio mėn. 24-25 dienomis sukanke 55 metai, kai NKVD ir lietuviai bolševikai P. Raslanas, D. Rocius ir kiti Raimuose (prie Telšių) žiauriai nužudė 73 politinius kalinius, tarp kurių buvo ir 10 tautininkų. Štai jie: Antanas Dibisteris – mokytojas, Augustinas Gaudutis – valsčiaus sekretorius, Vytautas Lileikis – sąskaitininkas, Balys Korza – pašto viršininkas, Vladas Kavėkas – teisininkas, Edmundas Šalčius – pašto valdininkas, Ignas Gelžinis – mokesčių

inspektorius, Jonas Jakštas – ūkininkas, Leonas Kusa – žurnalistas ir vertėjas, Mykolas Lengvinas – ūkininkas.

Pradedant 1940 m. liepos 12-ąją ir baigiant 6-ju dešimtmečiu, bolševikų kalėjimus, koncentracijos stovyklas ir tremtį perėjo tūkstančiai tautininkų. Kai kurie iš jų – po 2 – 3 kartus. Žymi represuotųjų dalis žuvo, o išlikusieji, praradę sveikatą, grįžo į Lietuvą, kurioje ir toliau buvo persekiojami.

Štai keletas tautininkų – bolševikinės sistemos kankinių: kun. Vladas Mironas – premjeras (mirė kalėjime), prof. Jonas Aleksa – ministras (mirė tremtyje), Konstantinas Šakenis – Lietuvos Respublikos IV-jo Seimo pirmininkas, doc. Domas Cesevičius – ekonomistas, žurnalistas (2 kartus kalintas), prof. Augustinas Voldemaras – premjeras (mirė kalėjime), prof. Juozas Tonkūnas – ministras, mokslininkas, prof. Vincas Vilkaitis – ŽŪA rektorius (mirė konclageryje), Mečys Kviklys – pedagogas, IV-jo Seimo narys (mirė tremtyje), prof. Izidorius Tamošaitis – žurnalistas (mirė tremtyje), Antanas Valiukėnas – politikas, žurnalistas (nužudytas konclageryje), doc. Jokūbas Stanišauskis – ministras (mirė konclageryje) ir daugelis kitų.

Mūsų dienomis LDDP politikai, jų partinės miglos skleidėjai Seime bei angažuoti istorikai nuolatos siekia pabrėžti būtas ir nebūtas tautininkų klaidas, vairuojant tarpukario Lietuvos valstybę, jos didžiausio ekonominio ir kultūrinio pakilimo metais. Kaip tik šiuo laikotarpiu buvo sukauptas vertingas dvasinis paveldas, kuris

padėjo lietuvių tautai ryžtis dešimtmečio ginkluotai kovai ir keliu dešimtmečių moralinei rezistencijai prieš okupantus, pasibaigusiai Atgimimui ir Nepriklausomybės atstatymu 1990 m. kovo 11-ąją dieną.

Nutylėdami ir niekindami tautininkų indėlį į tautos sutelkimą, o gal būt turėdami ir kitokių tikslų, sovietmečio pasiilgę rėksniai kartoją pačias juodžiausias G. Zimano, J. Žiugždos, Vl. Niunkos, K. Preikšo ir kitų bolševikinių veikėjų pokaryje sukurptas istorijos klastotes, kurių tuometinis tikslas buvo kuo labiau apjuodinti tautos vienybės idėją ir jos skeidėjus, išrauti iš lietuvių sąmonės tautinės savigarbos jausmą ir pakeisti jį svetimos okupacinės sistemos bei jos stabų garbinimu.

Kovos prieš tautiškumą ir jo ugdytojus pratęsimas šiandien – tai vandens pylimas ant kosmopolitinio malūno, atgimstančios tautos dvasinis slopinimas, asmenybės moralinis nuginklavimas prieš plūstančią į Lietuvą prisitaikėliškumą ir nutautinimo bangą, labai pavojingą tautos atsparumui, jos išlikimui galimos agresijos akivaizdoje.

Kviečiame visas politines jėgas, ypač turinčias istorinio tęstinumo šaknis Lietuvoje, kartu paminėti visų politinių kryptių kovotojus už Lietuvos laisvę ir tinkamai įvertinti jų indėlį. Dori žmonės niekada nepriartins nei istorijos klastotojams, nei bolševikinės praeities garbintojams.

Seimo Lietuvių tautininkų sąjungos frakcijos nariai:
dr. Leonas Milčius
prof. Mečislovas Treinys
dr. Alvydas Baležentis

BRANGS KARŠTAS
VANDUO

Lietuvos Vyriausybė patvirtino naujas šilumos energijos kainas bei šių išlaidų kompensavimo tvarką mažas pajamas turinčioms šeimoms. Ji įsigalioja nuo liepos 1 dienos. Kilovatvalandė šilumos energijos karštam vandeniui ruošti gyventojams kainuos 8, 94 cento (buvo 7,15 ct), įmonėms, organizacijoms ir kitiems vertotojams – 8,13 cento (buvo 6,5 ct).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, kompensacijas už šilumą reikės mokėti apie 20 proc. gyventojų.

ŠVIETIMO RŪPESČIAI
TAUTINĖS MOKYKLOS
NEBEREIKIA?

Dr. Jonas Jasaitis

Garsiai rėkiantieji ir tik savo nuomonę pripažįstantieji iš tikrųjų nėra jokie "vieninteliai patriotai", o tam rėkimui nepritariantieji taip pat nėra nei Tautos, nei Valsybės prieštariai.

Dar 1987 metais tuometiniame Pedagogikos mokslinio tyrimo institute buvo labai gyvai aptarinėjama estų pedagogų parengta knygelė apie sovietinės švietimo reformos netinkamumą ir naujus tautinės mokyklos uždavinius. Buvo pradėta rengti Lietuvos Tautinės mokyklos koncepcija. Dar okupacijos sąlygomis buvo stengiamasi panaudoti visas įmanomas, sovietinėje konstitucijoje deklaruojamas teises bei laisves, įrodinėjant, kad Lietuvos mokykla privalo turėti savo specifiką, besiskiriančią, pavyzdžiui, nuo Rusijos mokyklų. Tokie sumanymai kėlė sovietinių imperininkų įniršį. Tačiau gorbaciovinės perestroikos sąlygomis prieš pedagogikos mokslininkus, kuriuos karštai rėmė Lietuvos šviesuomenė, nebuvo imtasi tiesioginių represijų. Darbas vyko toliau.

Galvodami apie nepriklausomos Lietuvos švietimo sistemą, tikriausia nė vienas nebūtų leidęs sau net pagalvoti, kad toji sistema bus menkesnė už sovietinę, kad netrukus atsirastų asmenų, kurie, apkaltinę mokyklą visuotiniu kolaboravimu, ims užsispyrusiai brukti labai keistas, švelniai tariant, užmačias. Didžiausia blogybe paskelbiamas ne sovietinis ugdymo turinys (iki šiol pilna vadovėlių, persunktų sovietinėmis "teorijomis"), o neva labai blogi mokytojo ir mokinio santykiai, mokytojų "autokratiškumas" ir pan. Kategoriskai pareikalauta atsakyti mokyklinių uniformų, kaip vienos iš didžiausių "blogybių", atseit, žeminančių mokinių asmenybę, jų kūrybinę saviraišką.

Atstačius Lietuvos nepriklausomybę, švietimo sistemai vadovauti puolė asmenys, neturintys jokio profesinio pedagoginio pasirengimo. Pradėta samprotauti, kad Lietuvos biudžetas, girdi, "nepatemp" pilno vidurinio mokslo galimybės. Esą ne tiek svarbu, kiek klasių mokinių užbaigs, kuriuos dalykus ir kuriuo "lygiu" t.y. iš esmės ar tik paviršutiškai išmoks. Esą tik reikia siekti,

kad visi, iki šešiolikos metų amžiaus lankyti mokyklą. Todėl geriausia esanti tokia vidurinio mokslo struktūra: 4+6+2. Tai reikšė dešimties metų mokymąsi visiems, o pilną dvylikametį mokslą tik "kai kuriems", gal būt siekiantiems pasirengti studijoms aukštojoje mokykloje.

Bet koks nepritarimas tokiam požiūriui buvo sutinkamas su didžiuoliu susierzinimu. Naujųjų "reformatorių" nebuvo įmanoma paveikti net nepriklausomos tarpukario Lietuvos mokyklos patirties pavyzdžiais. Kaip žinoma, ilgą laiką laisvoje Lietuvoje buvo tokia švietimo sistema: 4+4+4 – keturmetė pradžios mokykla, keturklasė progimnazija ir aštuonių klasių gimnazija. Kai valstybės ūkis gerokai sustiprėjo, 1936 metais buvo suplanuota švietimo reforma, numatanti perėjimą prie sistemos 6+7. Tai reikšė šešių skyrių pradžios mokyklą ir pilną trylikametį vidurinį mokslą. Aukšta auklėtinių parengimo kokybė gerai žinoma užsienio lietuviams.

Tačiau atkuriant Lietuvos mokyklą, į šią patirtį žiūrėta iš aukšto. Lietuvos gimnazija vadinta autokratiškai, nebetinkančia dabartiniam laikotarpiui. Atsirado "naujovės", atsitiktinai, be jokios rimtesnės analizės tempiamos iš svetimų šalių, į kurias naujieji švietimo vadovai važinėjo. Diletantiškas pasipūtymas neleido suvokti, kad kai kurios vadinamosios "naujovės" tėra naujos tik jas dabar pamačiusiems, kad tai seniai išbandyti ir gana kritiškai įvertinti dalykai, kaip tai, pavyzdžiui, galima pasakyti apie vadinamuosius mokymo lygius ar skirtingo sudėtingumo programas.

Lietuvos pedagogai (tiek mokslininkai, tiek ir dauguma praktikų) nebijojo naujovių, kaip neretai bando įrodinėti apsišaukėliai, bet ne jų kaltė, kad iki Atgimimo to nebuvo įmanoma padaryti. Tačiau naujovė naujovei nelygi. Kai ji diegiama, nepaaušus visų švietimo sistemos grandžių, galima sukompromituoti net pačią geriausią idėją.

Nieko bendro su mokyklos reforma neturi savo šalies interesų nepaisymas, atviras gimtosios kalbos ir kultūros niekinimas, įžulius šių dalykų ignoravimas.

SEPTYNI DEŠIMTMEČIAI

Birželio 12-ąją, Vilniuje, Nacionalinėje filharmonijoje surengtas iškilmingas Lietuvos radijo 70-mečio minėjimas. Jubiliejaus iškilmės prasidėjo 19 valandą – tuo pačiu laiku, kai 1926 metų birželio 12 dieną iš tuometinės laikinosios sostinės Kauno pirmą kartą prabilo Lietuvos radiofonas. Tuomet eteryje nuskambėjo pirmojo pranešėjo Petro Speičio balsas: "Alio, alio, kalba Kaunas, Lietuva! Kas girdite mus, atsiliepkite!" Pirmosios radijo laidos klausytojai iš karto išgirdo ir Eltos pranešimus iš Lietuvos bei užsienio.

Jubiliejaus išvakarėse Kaune, Vaižganto gatvėje, prie namo, iš kurio pradėjo transliacijas Lietuvos radijas, atidengta memorialinė lenta. Ją atidengė primosios radijo stoties viršininko, žymaus inžinieriaus Alfonso Jurskio dukra Snieguolė Jurskytė. Vilniuje, "Arkos" dailės galerijoje atidaryta jubiliejinė Juozo Šalkausko fotografijų paroda "Girdimi, bet nematomi Lietuvos radijo žmonės". Septyni Lietuvos radijo dešimtmečiai įamžinti ir jubiliejui skirtame televizijos filme "Metai, kaip viena diena".

AMERIKOS LIETUVIŲ NAUJIENOS

Specialiai "Dirvai" iš Kauno

LEONAS KRIAUCĖLIŪNAS – LVA GARBĖS DAKTARAS

Tokios šventiškos, pakilių nuotaikos, kokia buvo jaučiama birželio 20 d. Kaune, Lietuvos Veterinarijos akademijoje, žmonės seniai neprisiminė. Tą, iš pirmo žvilgsnio lyg ir eilinį ketvirtadienį žymiam išeivijos kultūros ir politikos veikėjui, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui buvo suteiktas Garbės daktaro vardas.

Iškilmės vyko nepaprastai didingai. Salė, kurioje yra daugiau kaip 500 vietų, buvo pilnutėlė. Susirinkusieji sutiko dr. Leoną ilgais plovimais. Tarp šventės svečių buvo visų Lietuvos aukštųjų mokyklų rektoriai, Švietimo ir mokslo ministras prof. V. Domarkas, Jungtinių Tautų ambasadorius A. Simutis, Pasaulio Lietuvių bendruomenės pirmininkas B. Nainys, Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas R. Smetona ir vicepirmininkas, LTS Seimo frakcijos seniūnas dr. L. Milčius, Seimo narys prof. M.

Treinsys, Garbės daktaras iš Švedijos A. Batvinis, svečiai iš Suomijos ir Latvijos. Pasiakiusieji sveikino dr. L. Kriaučeliūną, pažymėdami jo garbingą gyvenimo kelią, didžiulius nuopelnus kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, nuostabią paramą veterinarijos mokslui, neišsenkančią kūrybinę energiją bei ištvermę.

Buvęs Lietuvos Veterinarijos akademijos studentas, šiandien priėmęs garbės daktaro ženklus Leonas Kriaučeliūnas nuoširdžiai padėkojo iškilnių organizatoriams ir visiems, ta proga susirinkusiems į LVA. Kai netrukus pasirodė etnografinis ansamblis, šokėjų ratelyje išvydome ir augalotą Garbės daktaro figūrą.

Po iškilmingosios šventės dalies visi susirinkusieji nuėjo prie gražiai sutvarkyto pastato. Virš jo durų puikavosi iškaba, kurios mėlyname fone auksinėmis raidėmis švietė užrašas "Dr. Leono Kriaučeliūno smulkiųjų gy-

vulių klinika". Šį rudenį Lietuvos Veterinarijos akademija minės savo 60-metį. Ta proga dr. Leonas Kriaučeliūnas padovanojo aukštajai mokyklai šią kliniką, kainuojančią 3 milijonus dolerių.

Veterinarijos akademijos rektorius prof. V. Bižokas ir Garbės daktaras L. Kriaučeliūnas perkirpo juostelę ir pakvietė svečius apžiūrėti kliniką. Ši moderni gydymo įstaiga, pritaikyta studentų rengimui ir moksliniam darbui - vienintelė Baltijos šalyse. Nuoširdžiai džiaugsmingą nuostabą ir susižavėjimą ne kartą išreiškė šventės svečiai, atvykę iš kitų šalių.

Iškilnių dalyviai Garbės daktarui L. Kriaučeliūnui ir jo žmonai Irenai dovanojo glėbius pačių nuostabiausių gėlių. Leonas Kriaučeliūnas - septintasis šios mokslo ir mokymo įstaigos Garbės daktaras. O sakoma, kad septyni - laimingas skaičius.

Dėkui Jums, daktare Leonai!

Vilija GRINCEVIČIENĖ

IŠEIVIJOS GRĮŽIMAS Į LIETUVĄ

Juozas Ardys

(Pabaiga)

Nereikia kompiuterio, kad greitomis paskaičiuotume 100 grįžtančių per metus įnašą į Lietuvos rinką. Tai vien tik pensijoms maždaug 4 milijonai litų, plius pilnai apmokėtos patalpos, butas ar namas, plius atsiųsta bent dalis santaupų. Štai ir turime Lietuvoje apie 15-17 milijonų litų***. Tai įplauka į Lietuvos ekonomiką vien tik pirmiems atvykimo metams. Aišku, panašios įplaukos būtų kasmetinės dar keliolikai metų.

Vieni grįžtantieji, aišku, būtų darbingi ir noriai dalyvautų savanoriškuose darbuose, kaip kad dalyvauja Amerikoje. Tai pridėtinis turtas Lietuvai. Kiti grįžtantieji susimokėtų patys už priežiūrą, aptarnavimą, rūpybą. Tai apmokami darbai Lietuvai. O dar reikia paminėti, kad senelius Lietuvoje tikriausiai aplankytų jų vaikai, anūakai ir kiti giminaičiai. Ir šie gal apsiprastų su mintimi, kad Lietuva nėra jau toks svetimas kraštas, kad tai yra jų tėvų žemė. Bet šiam grįžimo procesui JAV LB-nė padėti negali, kol Lietuva neištis šiltos, draugiškos ir kviečiančios rankos. Ši akcija turi ateiti iš Lietuvos. Tai rūpinimasis atvykusiais, o, jei reikia, ir medicininė priežiūra. Tai LB-nės būstinės - centro įkūrimas Vilniuje su keletu tarnautojų, teikiančių informacinę, socialinę pagalbą, kad atvykusieji neatsidurtų "gatvėje be rodyklių". Tai būtų paskatinimas grįžti į Lietuvą.

Nebūtina, kad ta būstinė būtų įrengta tik už Lietuvos pinigų. Bet pirmieji žingsniai yra būtini iš Lietuvos pusės, kaip geros valios gestas, svetingumo mostas. Vėliau, kooperuojantis su LB-ne, būtų galima šį centrą pilnai įrengti. Kaip ten bebūtų, bet po 50-ties metų, praleistų Amerikoje, užsienio lietuviai turi kai kuriuos įpro-

čius ir tur būt jaustųsi tokia me Centre kaip uteniškiai, nuvažiuavę į Uteną, ar kražiškiai - Kražiuose. O svarbiausia, kad Centre būtų patikima informacija. Taigi šis pirmas žingsnis - LB-nės centro steigimas turi ateiti iš Lietuvos, o tik vėlesnis kooperavimasis su bendruomene būtų įmanomas.

Sukūrus grįžimui reikalingą pasitikėjimo atmosferą, JAV bendruomenė gali pasirūpinti teigiamos informacijos sklaidimu ir pagalba išvykstantiems. Tai pasitikėjimo vystymas. LB-nė įpareigota rūpintis savais. Esame tikri, kad atidarysime duris ir kitiems grįžtantiems. Tik pradėjus šį projektą vykdyti Lietuvoje, LB-nė turi šią akciją vesti Amerikoje, ieškodama pritarimo bendruomenės apylinkėse ir spaudoje, kartu telkdama finansinę paramą sėkmingam šio projekto baigimui.

Radus šiam projektui pritarimą, Lietuvoje tektų:

a) suieškoti Centro (su rūpybos ir aptarnavimo įstaigomis) įkūrimo iniciatorių;

b) bendradarbiaujant su LB-ne, sudaryti projektą su mažiausia pradiniam investavimui rizika;

c) pradėti plėtoti informacinę akciją šiam projektui.

Pasitikėjimo nauja aplinka sukūrimas yra be galo svarbus veiksnys, užtikrinantis šio projekto sėkmę. Tai didelis darbas. Neįsivaizduoju pasisiekimo be LB-nės aktyvaus dalyvavimo jau pradinėje fazėje.

Nepajudėjus šiam projektui Lietuvoje, vargu ar kas galima bus padaryti. Esame su šiuo projektu pavėlavę, bet, mūsų nuomone, dar galime pavyti išeinantį traukinį.

*** Primename, kad redakcijos nuomonė ne visada sutampa su autorių nuomone.

V. Kučo nuotraukoje - "Naujosios vilties" 27-ojo numerio redakcinis kolektyvas. Sėdi (iš kairės): dr. Leonas Kriaučeliūnas, Irena Kriaučeliūnienė, Vladas Vijeikis. Stovi: Antanas Juodvalkis ir Oskaras Kremeris.

AUKOTOJŲ SĄRAŠAS

(tesinys, žr. 23-24 numerius)

36. Lietuvių Tautinės Kultūros fondas	\$ 1000	46. Regina Nasvytienė, Clev. Ohio	\$100
37. Korp. NeoLithuania Vyr. valdyba	\$ 1000	47. Apolinaras Varnelis, Dowagiac, MI	\$100
38. ALTS St.Petersburg skyrius (per J.Šulaitį)	\$750	48. Bronė Macijauskienė, Sunny Hills, FL	\$100
39. Eleonoros ir Mečislovo Valiukėnų auksinių vestuvių proga sudėtos aukos	\$500	49. Marytė Trainauskaitė, Macedonia, OH	\$100
40. ALTS Chicago's skyrius (per E.Valiukėnienę) ..	\$200	50. Balaišienė Agnė, Clev. Ohio	\$100
41. ALTS Philadelphia buv. skyriaus nariai (per Vytautą Matonį)	\$200	51. Pauliukonienė Gražina, M.D., Greenwich, CT ..	\$100
42. Jadvyga Budrienė, Clev. Ohio	\$150	52. Joseph J.Ardis, Fairview, PA	\$70
43. Danielius Degesys, M.D., St.Petersburg, FL	\$100	53. Antanas V. Dundzila, McLean,	\$50
44. A.K.Grigaitis, St.Petersburg, FL	\$100	54. Miklus Jack-Florist, Clev. Ohio	\$50
45. Vytautas Janulaitis, Oak Lawn, IL	\$100	55. V.Čiurlionis, Clev. Ohio	\$50
		56. Kazys Rožanskas, Chicago, IL	\$50
		57. Antanas ir Ona Juodvalkiai, Burbank, IL	\$50

**Nuoširdžiai
dėkojame vi-
siems, kurie
aukoja "Dir-
vai" jos apiplė-
šimo nuosto-
liams padengti**

(Bus daugiau)

LB FLORIDOS APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

(Pabaiga)

Suvažiavime buvo sudaryta Nutarimų komisija, į kurią įėjo V. Budrionis, El. Jasaitienė, J. Šulaitis ir G. Treininė. Nutarimai bus paskelbti spaudoje.

Lietuvos generalinis garbės konsulas Vaclovas Kleiza padarė išsamų pranešimą apie Lietuvos pilietybę ir paso išsigijimo galimybes. Jis pažymėjo, kad labai svarbu ir užsienio lietuviams įsigyti Lietuvos pilietybę, pasą ir aktyviai dalyvauti Lietuvos Seimo rinkimuose. Kokie bus rinkimų rezultatai, tokia bus Tėvynės tolimesnė ateitis. Norint gauti pasą, reikia kreiptis į New Yorke veikiančią Lietuvos konsulatą. Paso gavimas gali užtrukti 3-4 mėnesius. Todėl svarbu nedelsti.

Gana įdomus buvo ir simpoziumas tema: "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir JAV Lietuvių Bendruomenės veiklos gairės". Simpoziumui pirmininkavo Angelė Karnienė. Pradžioje A. Karnienė apibūdino LB sąvoką: "Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą PLB, su jos aukščiausiu organu – Seimu. Lietuvis darbu, mokslu ir pasiaukojimu privalo kovoti, kad apgintų ir išlaikytų Nepriklausomą Lietuvos Valstybę". Ji priminė, kad Lietuvoje dabar daug kas keičiasi, tad ir šiame simpoziume yra gera proga išsakyti savus pageidavimus. Šį rudenį vyks JAV LB Tarybos sesija, tad esą svargu, kad Apygardos atstovai išnagrinėtų du svarbius klausimus: būsimoji Ta-

Jurgis Janušaitis

rybos sesija ir ateinančių metų PLB seimas, kuris vyks Lietuvoje

Simpoziume kalbėjo: L. Savaitienė, Ad. Armalis, V. Šalčiūnas ir Z. Petkus. Kalbėtojai pareiškė, ar nereikėtų keisti atskirų Tarybų biudžetus. Siūloma sudaryti galimybių Taryboje dalyvauti LB apylinkių pirmininkams. Vasario 16-tosios proga aukos turi būti renkamos tik LB Krašto Valdybos darbams remti. Pageidauta ieškoti palikimų. Būtų logiška Seimą sudaryti iš užsienio ir Lietuvos lietuvių rinktų atstovų, kad baigtųsi trintis tarp PLB ir JAV LB vadovaujančių organų. Tie konfliktai esą tik tarp atskirų asmenų. PLB turi jungti visus po pasaulį išsisklaidžiusius lietuvius. Tenka prisiminti, kad PLB turi savo atskirus uždavinius ir, be to, niekada nesikėsina perimti LB KV veiklos darbų. LB turi nepamiršti ir politinės veiklos, ypač rūpintis Lietuvos likimu. Kalbėtojai išreiškė nuomonę, kad LB KV turėtų tvarkytis savarankiškai, nes kiekvieno krašto lietuvių problemos yra skirtingos.

Diskusijose buvo pareikšta, kad "Saulutės" ir "Vaikų Vilties" siunčiama parama Lietuvai būtų registruojama LB, kad Bendruomenė sudarytų šelpiamųjų organizacijų sąrašus. Būtina tikrinti, ar siunčiamos aukos atitenka tiems, kam jos skiriamos.

Antrąją suvažiavimo dieną dr. Laima Liucija An-

drikenė – Tėvynės Sąjungos (LK) frakcijos seimo narė, skaitė gana įdomią paskaitą: "Ką žada Lietuvai artėjantys Seimo rinkimai". Ji pažymėjo, kad Lietuvoje veikia daug partijų, kad jos susiskaldžiusios, vyksta rietenos, nesirūpinama Lietuvos žmogumi. Ji sakė, kad konservatorių partija eis į rinkimus atskirai, nes sudaryti koaliciją su giminingomis partijomis nepavyksta. L. Andrikenė ragino užsienio lietuvius aktyviai dalyvauti rinkimuose, nepamiršti Lietuvos, teikti jai visokeriopą pagalbą, po rinkimų atvažiuoti į Lietuvą ir vadovauti atskiroms programoms. Jeigu rinkimus laimės dešiniosios partijos, jos ras tuščią išdą, nualintą kraštą, varguose skęstančius žmones. Visa tai pareikalaus iš laimėtojų daug pastangų. Išcivijos darbas ir ateityje bus labai reikalingas. Lietuva negali įstoti į NATO, nes neturinti draugų, kas ją remtų. Reikia jų ieškoti. LB informacijos centras Washingtone būtinas, nes tik tos įstaigos pastangomis pavyko iš Rusijos atimti veto teisę dėl Lietuvos priėmimo į NATO.

Tenka pažymėti, kad suvažiavimo metu dalyviai turėjo progos pasigėrėti J. Taoro įdomia lietuviškų pinigų paroda. Suvažiavimo metu buvo suruošta puiki vakarienė, kurios metu programą atliko "Linksmieji broliai" (atostogautojai iš Kanados). Smagiai grojo orkestras.

STASIO LOZORAIČIO MIRTIES ANTROSIOS METINĖS

Birželio 13 d. Putnamo Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos vienuolyne buvo paminėtos 1994 metais Amerikoje mirusio Lietuvos ambasadoriaus Stasio Lozoraičio mirties metinės. Šia proga iš Romos atvyko ir minėjime dalyvavo ambasadoriaus našlė, ponė Daniela Lozoraitienė su savo seserimi.

Visos išskilmės praėjo

susikaupimo ir bičiuliškumo nuotaikoje. Už ambasadoriaus sielą vienuolyno koplyčioje šv. Mišias aukėjo kun. Voldemaras Cukuras kartu su apytiksliai 20-čia tuo metu į Putnamą suvažiavusių lietuvių kunigų. Reikšmingą, šiai liūdnei datai pritaikytą pamokslą pasakė Montrealyje besidarbuojąs jėzuitas iš Lietuvos, kun. Ambrasas. Po priešpiečių maldoms ir gies-

mėms dalyviai nuėjo į vienuolyno kapines, kuriose ilsisi velionio palaikai.

Putnamo seselių jaučiai tvarkomose kapinėse palaidotas didokas skaičius lietuvių šviesuolių, visuomenės veikėjų, dvasiškių bei seselių. Dar gyvas būdamas ambasadorius Lozoraitis ten palaidojo Putname mirusią savo tetą, Lietuvos Operos solistę Gražina Matulaitytę – Rannit. Ten taip pat palaidoti: Juozas Ambrazevičius – Brazaitis, Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos darbuotoja Magdalena Avietėnaitė, muzikas Vytautas Marijošius ir jo žmona, kan. Mykolas Vaitkus, Štutthofo kankinys kun. Stasys Yla, pedagogas kun. Pijus Dambrauskas bei kiti.

Amžiną atilsį Lietuvai daug pasidarbavusio Stasio Lozoraičio sielai!

Antanas Dundzila

A.†A

ALEKSUI VAŠKELIUI,

Amžinybėn iškeliavus, užjaučiame jo žmoną PRIMĄ, dukrą DANUTĘ su šeima ir seserį SOFIJĄ SALIENĘ. Kartu su jumis liūdime.

Anelė ir Gerardas Juškėnai

Cleveland Heights, Ohio

Projektas

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SAJUNGOS SEIMO RINKIMŲ PROGRAMA

GRĖSMĖ TAUTOS EGZISTENCIJAI

Ignalinos branduolinė jėgainė dėl jos reaktorių ypatumų nepatikima. Jėgainė ir besikaupiančios labai radioaktyvios branduolinio kuro atliekos kelia grėsmę Tautos ir Lietuvos teritorijos egzistavimui. Ši jėgainė turi būti uždaryta. Valstybė – šios jėgainės projektuotoja ir statytoja privalo vykdyti tarptautines nuostatas ir priimti į savo teritoriją radioaktyvias branduolines atliekas.

SAVI, NEIŠSENKANTYS ENERGIJOS ŠALTINIAI

Visokeriopai remsi-me pastangas naudoti neišsenkančią, atsinaujinančią saulės energiją (saulės šiluminę, saulės elektrinę, vandens, vėjo, biomasės energiją), kurios išteklių žymia dalimi gali tenkinti Lietuvos reikmes. Saulės energetikos plėtra Lietuvoje yra tikslinga ekologiniu, socialiniu ir politiniu požiūriu – neteršiama aplinga, energetiniai pajėgumai didinami palaipsniui, atsižvelgiant į galimybes, plečiama šiuolaikinė jėgainių gamyba ir darbo vietos, tam pame mažiau priklausomi nuo energijos išteklių importo, sustipriname Lietuvos eksporto galimybes. Plėsiame geoterminės energijos panaudojimą vakarinėje Lietuvos dalyje.

ENERGIJOS KAINA

Energijos kainą valstybės mastu nustato nepriklausomų ekspertų komisija, o tvirtina Vyriausybė. Savi-valdybių reguliavimo sferoje energijos tarifus nustato savivaldybės. Kainų pagrindimas turi būti viešas.

2.2.6. TRANSPORTAS IR RYŠIAI

EUROPINIO TIPO TRANSPORTAS

Bus tiesiama "Via Baltica" automagistralė, sudaromos sąlygos jos aptarnavimo infrastruktūros plėtrai. Bus projektuojamas ir statomas pirmasis eurovežis geležinkelio ruožas iki Kauno su perspektyva jį pratęsti Rygos kryptimi. Bus statomas tam reikalingas krovinių terminalas.

KELIŲ DANGA

Bus gerinama valstybinės ir rajoninės reikšmės kelių danga, tam skiriant dalį

pelno, už parduotus naftos produktus.

RYŠIŲ PLĖTOTE

Toliau bus modernizuojamos ryšių sistemos, prieinamomis kainomis plečiamos ryšių paslaugų rūšys mieste ir kaime.

2.2.7. BŪSTAS

BŪSTAS KIEKVIENAI ŠEIMAI

Būstas turi būti prieinamas kiekvienai šeimai. Valstybė paruoš sveiko būsto, sudarančio normalias ir sveikas sąlygas žmonėms gyventi, dirbti ir ilsėtis, programą. Remsime statybinių medžiagų pramonę, reikalavime iš statybų rangovų atsakomybės už statinių patvarumą ir ilgaamžiškumą. Sudarysime galimybes gauti ilgalaikes paskolas būstų statyboms.

VIENBUČIAI IR DAUGIABUČIAI BŪSTAI

Mes pasisakome už vienetinę statybą, tačiau remsime daugiabučių namų, kuriuose pigius būstus galėtų išsinuomotuoti mažesnes pajamas turintys gyventojai, statybą.

2.2.8. ŽEMĖS ŪKIS

ŽEMĖS IR MAISTO ŪKIS – GYVYBIŠKAI SVARBUS LIETUVAI

Žemės ūkis – viena iš prioritetinių tautos ūkio šakų, gerai išnaudojanti atsinaujinančius išteklius, teikianti stabilumo visam kraštui, žmonių gyvensenai, padedanti išlaikyti tautinę savimone, gausinanti ir ugdanti savarankišką savininkų – gamintojų sluoksnį. Tautininkų agrarinės politikos strateginis tikslas – sukurti Lietuvoje vakarietiško tipo modernų ir efektyvų žemės bei maisto ūkį, galintį aprūpinti šalį kokybiškais maisto gaminiais ir sugebantį sėkmingai konkuruoti pasaulio rinkoje.

SUFORMUOTI TALPIĄ RINKĄ LIETUVIŠKIEMS ŽEMĖS ŪKIO GAMINIAMS

Sudarysime aktyvią užkardą kontrabandinėms prekėms, įvesime slenkstines kainas ir veiksmingus muitus bei akcizus teisėtai įvežamai žemės ūkio produkcijai. Sieksime didinti šalyje mokiamą paklausą žemės ūkio gaminiams. Skatinsime ir plėsiame lietuviškų žemės ūkio gaminių eksportą, ypač į Pietų ir Rytų šalis. Steigsime ir remsime eksporto organizacijas.

POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ PADĖKOS ŽODIS

Lyg Nemuno vandenys bėga laikas, nusinešdamas ir pavasarinės drumzles, ir tyrų šaltinių skaidrumą, o kartais ir gyvenimus tų, kurie norėjo matyti Laiko upės žydinčius krantus, sodino juose medį, sėjo grūdą.

Mes – politiniai kaliniai ir tremtiniai. Ir Jūsų, ir mūsų panašūs likimai. Tik mūsų dalia skaudesnė, nes matome ir jaučiame mūsų poeto Vytauto Cinausko žodžių teisingumą: "Kad Lietuva laisva, laisva netapus". Dabar skauda ne kūnas – dvasia verkia, matant grobstomą, plėšiamą, skurdinamą Tėvynę, prarandamą, žeminamą jos garbę. Nenusiplauname ir mes rankų, savosios dalies kaltės: buvome kuklūs, buvome atlaidūs, buvome patiklūs.

Užleidome Tautos gerovės kūrimo kelią jaunesniems, turintiems daugiau jėgų, mokėjusiems žadėti, pamiršę, kad raudonojo maro bacilos atsparios, kad neįmanoma per metus kitus atgavinti dešimtmečiais slopintą sąžinę. Nesuvokėme, kad jie mokytų ne Dešimt Dievo Įsakymų, o to, ką mūsų okupantai buvo išskėlę į valstybės įstatymų lygį – vogti, griauti, meluoti. Mes buvome pakantūs mus trėmusiems ir kankinusiems, naikinusiems mūsų sodybas, mūsų sesių ir brolių žudikams. Mes tikėjome, kad vyraus teisingumas, dora, tvarka, kad verti bus pagerbti, nusikaltę – nubauti. Apsirikome...

Perdaug džiaugėmės vėl plevėsuojančia Trispalve, Vyčiu, šaukiančiu ir vedančiu ne svetimiems – sau dirbti ir

statyti šviesesnį gyvenimą. Netikėjome, kad galima spjauti į Tėvynės veidą, o vėliava prisidengus, išduoti ir parduoti.

Dažnai protu nesuvalkoma, koks klastingas mūsų priešas, kaip lipnus KGB voratinklis. Jie naudoja prieš mus visas priemones: pinigų, šantažą, šmeižtą, garbės troškimą. Neapykantą priešui nukreipia prieš brolių. Jie skaldo mūsų vienybę, o skaldytojus apsiaučia skaldomųjų rūbu, kviečia vienyti savo idealų, siekių atsisakymui. Vienytis ne kovai su blogiu, o siūlomai ramybei užpečkyje.

Kodėl vis daugiau kurstomas nepasitenkinimas politiniais kaliniais ir tremtiniais, vis daugiau stengiamasi pašalinti juos iš politinio valstybės gyvenimo?

Priežastis aiški: visi nepatinka kirtis per nagus, melagiui – tiesa, plėšikui – grotos! Dauguma įpratę tylėti, nes okupantai įkėlė į jų sąmonę, kad partija mūsų epochoje – aukščiausios tiesos, garbės ir sąžinės. O politiniai kaliniai ir tremtiniai netyli. Vis daugiau pavardžių su vienuodu – Judo vardu, sužino žmonės. Kyla kryžiai jų aukų krauju aplaistytoje žemėje, Tautos genocido vykdytojų darbai tampa žinomi ir mūsų jaunajai kartai, ir pasauliui. Kliūname ir daugybei naujų partijų, sąjungų, draugijų, bendrijų, kurios lenktyniauja patriotizmu, programų grožiu, bet ne darbu Lietuvos nepriklausomybės stiprinimui.

Mes tikime Kristaus mokymu, kad Dievo galybė

stipresnė už velnio, kad Tiesa nugalės, užaugs nauji želmynai, nauja karta, neužnuodyta ateizmo, socializmo, bolševizmo ir kitų "izmų" nuodais. Iškęsime. Dirbsime ir neprarasime vilties.

Mums brangus kiekvienas geras žodis, brangi pagoda, teikianti jėgų kelyje, kurį pasirinkome, kurį skyrė Aukščiausiasis. Mes dėkingi jums, brangūs tautiečiai, už jūsų moralinę ir materialinę paramą. Suprantame, ne atvarai neša jums turtus, ne pasakų lobiai jūsų namuose. Viskas jūsų darbo, rankų nuospaudų vaisiai. Tai ir norime savo širdžių šilumą, savo tokiomis pat suskirdusiomis rankomis, per mus skiriančius tolius, pasiekti jus, kad visų Lietuvos politinių kalinių ir Tremtinių Sąjungos Panevėžio skyriaus narių vardu padėkotume už jūsų rūpestį, triūsą, su tokia broliška meile suruoštą pašalpą mūsų nariams. Ačiū jums, mielieji!

Tėvynė – visiems viena. Užjaučiame negalinius aplankyti jos laukų ir pievų, pasigėrėti dangaus žydryne, nukelti kepurės vėl saugančiam gimtinę pakelės Smutkeliui. Džiaugsimės matydami jus tėvų ir protėvių žemėje. Juk mūsų – vienas kūnas ir kraujas, juk mūsų širdyje gyvena Margirio ir Gražinos dvasia, meilė Tėvynei.

Laimės, sveikatos ir tvirto tikėjimo šviesesniu rytojumi, brangūs lietuviai!

*Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių Sąjungos
Panevėžio skyriaus Taryba*

KAIP TOLI LIETUVA NUO PRŪSIJOS? (5)

Algirdas Gustaitis

Dabartinėje Lietuvoje siaučia pikti vėjai, užiaudros, vėzdais grūmoja lenkiškai kalbantieji, rusiškai šūkauja šnairuojantieji, mokėję žegnotis ir melstis skryčiojasi, kad niekad nekalbėję "Sveika Marija".

Iš Vilniaus atskridęs Vytautas Landsbergis atsakinėjo čikagiškiams, o gegužės 7 d. Los Angeliškiams. Albino Markevičiaus pastangomis atvyko spaudos ir radijo talkininkai: Vytautas Šeštokas, Regina Gasparonienė, Genovaitė Plukienė, Tina Petrušytė ir aš. Išklauskime svečio mintis ir atsakymus į klausimus. Tarp įvairių kitų klausimų užklausta ir apie tai:

Kodėl 1990 kovo 11 d. atsikūrusi Lietuva nepakartojo 1918 vasario 16-osios paskelbtos minties, kad Lietuva atstatoma etnografinėse lietuvių tautai turinčiomis priklausyti teritorijose? Kodėl nereikalauta Lietuvai tos teritorijos, kuri nurodyta 1920 metų taikos sutartyje tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos? Kodėl nereikalauta Lietuvai priskirti buvusias Prūsų žemes, kurios Potsdam'o susitarimu 1945 metais laikinai pavestos administruoti Sovietų Rusijai – šiaurinę dalį ir Lenkijai – pietinę dalį?

Atsakyta, kad nesiekiama tų sričių, nes nenorėta supykdyti kaimynų.

Apie kokius kaimynus kalbame? Dabartinė Rusija neprieina prie Lietuvos! Prūsų žemėje, kuriai rusai sugalvojo Kaliningrado pavadinimą, Rusija tėra neteisėtai įsitvirtinusi. Iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos Vokietija valdė Prūsiją. Dabar tenai Vokietijos nėra. Manytina, Vokietija neprieštarautų, jei tas sritis valdytų Lietuva.

Lenkija neteisėtai valdo jai paskirtą pietinę Prūsijos dalį. Ši valstybė, norinti turėti ramų pasienį su jos šiauriniu kaimynu, Lietuvos vyriausybei reikalaujant, turėtų pasitraukti iš okupuotų Lietuvos teritorijų, pažymėtų Lietuvos žemėlapyje, kuri 1982 metais Čikagoje išleido Lietuvos Šaulių Sąjunga Tremtyje ir Lietuvių Istorijos Draugija. Dabartinę Gudiją įkūrė Sovietų Rusija, priskyrusi jai tos pačios Sovietų Rusijos 1920 liepos 12 sutartyje Lietuvai pripažintą žemių dalį.

Tokie Lietuvos reikalavimai turi istorinį, valstybinį pagrindą. Politikams ir diplomatams to nereikalaujant, Lietuva pati save niekina ir žudo.

Vytautas Landsber-

gis sutinka, kad iškeltais teiginiais galima remtis valstybinėse derybose, bet tokių pastangų atsisakyta, norint atstatyti bent tokią Lietuvą, kuri paveldėta iš griūvančios Sovietų Sąjungos, dabartinės Rusijos. Trukdęs Helsinko aktas, kuriame pasisakyta už esamų teritorijų neliečiamumą.

Nesutinku su tokiu pasiteisinimu, nes Helsinkio akto Lietuva nepasirašė, o Lietuvą tuo metu okupavusi Sovietija neturėjo juridinės teisės pasirašyti už okupuotą valstybę. Atsisakant logiškų motyvų, išgali baimės, netikrumo ir pasimetimo, nuolaidžiavimo ir pataikavimo nuostatos. Ateityje būtų sunkiau grįžti prie tų pačių temų.

Dabartinė Lietuvos vyriausybė nenori naudotis lietuviškais argumentais. Tuo ji sudaro geras sąlygas piktavalems valstybėms elgtis taip, kaip jos nori, "nesukuklinant" siekti daugiau, grasinti, terorizuoti.

Tiek Lietuvoje, tiek užsienio lietuvių spaudoje paskelbti rašiniai ir pasiūlymai Prezidentui, Vyriausybei, Užsienio reikalų ministerijai ar kitai valstybės įstaigai, paliekami be jokio atgarsio. Jų nenorima matyti, skaityti, tiesiog nekreipiama dėmesio. Kartais, valstybės atstovai, ilgai nelaukdami, net pasišaipė, kai jiems primenama istorinė tiesa, kuri tokiems "išminčiams" atrodo nenaudotina. Nevengiama net pasijuokti iš lietuviškųjų reikalų gynėjų. Taip kenkiama lietuvių tautai. Nuolat šaipantis, atmetant geranoriškus pasiūlymus, ilgainiui siūlytojai nutyla, nes jaučia, kad vyriausybė, kuri nesirūpina tautos reikalais dabar, nesirūpins jais ir ateityje.

Užsienio lietuviai vis dar nenustoja klivenę svetimų valstybių atstovus, spauda, politines ir visuomenines organizacijas, nors pradeda atsirasti stipriai nusivylusių: kodėl stengtis, jei Lietuvos vyriausybė nenori mūsų talkos? Dabartinė Lietuvos vyriausybė netgi bijo užsienio lietuvių talkos, nes tada reikėtų kitaip tvarkytis.

Vytautas Landsbergis, kalbėjęs lietuvių auditorijai, tarė, kad Lietuvai neatgavus Prūsijos, iš toje srityje laikomos Rusijos kariuomenės galima grėsmė ne tikai Lietuvai, bet ir Europai. Tai tiesa. Tik ar tokias mintis pasakome svetimtaučiams?

Panašiomis temomis jau daug rašyta. Ar verta nuolat varginti skaitytojus?

NEĮGYVENDINTI SIEKIAI

(minint 25-ąsias dr.M.Nasvyčio mirties metines)

Doc. Jūratė Norvaišienė

Per pastarąjį šimtmetį lietuvių tauta patyrė keletą pakilimų ir nuopolių, atgaudama ir prarasdama nepriklausomybę. Bene didžiausias tautos pakilimas prasiėjo 1918 metais, išsivadavus

iš Rusijos imperijos glėbio. Jo metu tautos gelmėse glūdėjęs ir visokeriopai carizmo slopintas patriotizmas laisvai išskleidė savo sparnus. Deja, tik dvidešimčiai su trupučiu metų. Beveik visose srityse

pasiekusi aukštą išsivystymo lygį, Lietuva buvo sugrąžinta į tą patį, tik šiek tiek pakeitusį spalvą Rusijos glėbį ir pusšimčių metų stumtelėta atgal. Liko neužbaigti dideli darbai, neįkūnyti tautos siekliai, liko neišnaudota talentingiausių Lietuvos mokslininkų, menininkų, visuomenės veikėjų energija. Vieni buvo priversti emigruoti į Vakarus, o kiti, to nepadarę, ištremti į Rytus.

Vienas iš tokių šviesių žmonių, kuriam skaudus likimas neleido pilnai panaudoti savo sugebėjimų ir dvasios energijos Tėvynės labui, buvo gydytojas Motiejus Nasvytis, kurio 25-ąsias mirties metines minime šiomet, birželio 22 d.

(Bus daugiau)

KAI TĖVELIS MAN NUPIRKO LŪPINĘ ARMONIKĖLĘ

Dalia Šilienė

Su profesoriumi Jeronimu Kačinsku susipažinome per Šv. Petro mokyklos jubiliejų. Jis man atrodė toks neprieinamas ir nepasiekiamas, kad fotografuojant nei į mane, nei į fotoaparata net nežvilgtelėjo. Bet po savaitės jau kalbėjomės kompozitoriaus namuose, Thomas Park, South Boston'e. Daug svečių aplankė šiuos kuklius namus, daug čia kalbėta ir užrašyta. Tame pačiame fotelyje, kuris dabar man buvo pasiūlytas, sėdėjo prof. V.Landsbergis, kompozitoriai E. Balsys, V.Švedas ir kiti. Pasinaudodami paties kompozitoriaus užrašais ir paskutiniojo susitikimo metu išsakytomis mintimis, paklaidžiokime jo ilgo ir sudėtingo gyvenimo keliais.

VAIKYSTES PRISIMINIMAI

J.Kačinskas rašo, kad giliai į atmintį įstrigo pasivaikščiėjimai po Viduklės (už 15 kilometrų nuo Raseinių) apylinkių miškelius su tėveliu bei broliukais Henriku ir Vladu, išskyla prie netoliese buvusio malūno, maudynės nedideliame upe lyje. "Prisimenu malkinę (dravarne vadinamą), kur kartais atsiskyręs nuo žaidžiančių vaikų, mėgdavau vienas pasėdėti ir pasvajoti. [...] O kai tėvelis nupirko

man lūpinę armonikėlę, to ir tereikėjo: tada jau ir ilgiau prasėdėdavau, kažką pūsdamas pro armonikos skylutes.

Tėvas tuo metu vargonininkavo Viduklėje ir vadovavo bažnytiniam chorui. Mūsų buto didesniajame kambaryje vykdavo repeticijos. Choras mokėsi Shingenberg'o Mišias keturiems balsams, kurios įsikėlė man į atmintį. Per vieną tokią repeticiją, kai buvau gal 3 ar 4 metų, atsistojau viduryje kambario ir giedodamas melodiją, pradėjau mušti į taktą, sukeldamas juoką kambaryje buvusiems žmonėms.

Ankstyvoje vaikystėje sirgau epilepsija. Tėvams tai sudarė daug rūpesčio. Jokie daktarai ir vaistai negalėjo padėti. Ypač mama sunkiai pergyvendavo tuos mano priepuolius. Ji buvo religinga moteris ir tikėjo į Šv. Mergelės pagalbą neviltyje esantiems. Pasinaudojusi Šiluvos atleidų proga aplankyti Marijos šventovę, pavedė mane jos globai. Pagal tėvų pasakojimą, mano priepuoliai staiga dingę ir daugiau niekada nepasikartojo.

Tėvas Jeronimas įvairiais būdais stengdavosi mus vaikus sudominti. Taip jis kartą nudžiugino mus, slapčia paruošęs gražią kėlėdinę eglę su gausiomis dovanomis ir kabančiais skanėstais. Įlėję į kambarį apstulbome ir iš džiaugsmo pradėjome šokinėti aplink eglę.

Kai pramokome skaityti, tėtis užsakė du rusiškus žurnaliukus, nes po spaudos draudimo lietuviškų, vaikams tinkančių nebuvo. Tėvas sulenkėjusio Viduklės klebono buvo spaudžiamas mus mokyti lenkiškai, tačiau dar spaudos draudimo laikais jis skaitydavo slapta spausdi-

namus lietuviškus laikraščius ir buvo sąmoningai apsisprendęs dėl lietuvių kalbos. Jis neabejodamas atmetė klebono reikalavimus sakydamas, jog vaikai pirmiausia mokysis lietuviškai, nes tai yra jų tėvų kalba. Man nupirko elementorių, kurį labai mėgau, ir abiems tėvams padedant greitai išmokau lietuviškai skaityti.

Taip tame ramiam Lietuvos kampelyje slinko mano vaikystės dienos be didesnių įvykių ar nuotykių. Mano broliai pasiekė mokyklinį amžių, ir tėvai susirūpino jų švietimu. Viduklėje nebuvo aukštesnės mokyklos, todėl tėvas rūpinosi gauti vargonininko vietą kur nors netoli Šiaulių, kur yra gimnazija. Tokia vieta pasitaikė Kuršėnuose. Tėvas nusprendė išsineuoti nedidelį butelį Šiauliuose ir mus tris vaikus su motina ten apgyvendinti, kad broliai Henrikas ir Vladas galėtų lankyti gimnaziją. Aš, mažiausias, su motina praleisdavau laiką namuose, piešdavau, rašydavau. Jau buvau gerokai pramokęs lietuviškai. Vėliau lyg staiga išmokau rusiškai, nes nuo kūdikystės šią kalbą girdėdavau. Be to, broliai ruošdavo pamokas vis rusų kalba.

Kai motina virtuvėje gamindavo valgi, vaikštinėdavau po kiemą, iš kur matėsi didžiulės Frenkelio odos dirbtuvės su aukštais kaminiais. Rytais ir vakarais nuo fabriko sklisdavo stiprūs, panašūs į didžiulių dūdų, garsai, kviečiantys darbininkus į darbą arba skelbiantys jo pabaigą. Sekmadieniais arba didelių švenčių progomis lankydavome didingą Šiaulių bažnyčią, kurios papėdėje gyvenome."

(Bus daugiau)

Jaunajam skaitytojui KELIONĖ Į SĖKMĘ

Raimonda Mikatavage

(tėsinys)

Pažink save

Geriausiai save pažinsi reguliariai, sąžiningai apmąstydamas savo patirtį ir tai, kokią tavo nuomone, tave mato kiti žmonės. Kam to reikia? Kam gaišti laiką? Kodėl negalima tiesiog gyventi ir žiūrėti, kas bus? Nekreipdamas dėmesio į tai, kas esi, tu viso labo plauki pasroviui darydamas, ką visuomet darei, arba pasiduodamas madai. Nepažindami savęs, žmonės tampa lengvai paveikiami. Jie eina kitų nurodyta kryptimi, pilnai savęs neišnaudoja. Jie gyvena ne savo, o kažkieno kito gyvenimą.

Kad daugiau apie save sužinotum, pradėk analizuoti, ką gyvenime jau esi patyręs. Ar atsitinka kas nors gero? Kokie tavo įpročiai? Kaip elgiesi, verčiamas ką nors daryti? Ką mėgsti apie save pasakoti naujai sutiktiems žmonėms? Ar esi sveikas? Kokių gerų progų būta tavo gyvenime, ir kaip jas išnaudojai? Kaip manai, kada žmonės tave vertina neteisingai? Kokiais atvejais visada būni teisingas?

Paskui pabandyk pažvelgti į save kitų akimis. Kaip žmonės į tave reaguoja? Ar prašo tavo patarimo? Kokioje srityje? Už ką giria? Ką skirtingi žmonės tavyje kritikuoja?

Šių klausimų nagrinėjimas gali atverti tau akis, ir pamatysi, koks buvai anksčiau ir koks esi dabar. Be to, jeigu tavo mintys ir įpročiai giliai išsiskynę, gal galėsi nuspėti, koks būsi rytoj. O kai susidarysi aiškesnį savo vaizdą, atsakyk į auksinį klausimą: "Ar tu laimingas?"

Laimė

"Maniau, kad savo gyvenime jau pasiekiau tašką, kai, atrodo, nebėra jokių kliūčių. Toli gražu. Niekas niekada nėra lengva". Sylvester Stallone

"Gyvenimas – sudėtingas." Atverti duris laimei, pirmiausia reiškia įsisąmoninti šią tiesą ir sutikti su ja. Kiekvieno gyvenimas pilnas problemų. Kai atrodo, jog kitų žmonių problemos ne tokios didelės kaip tavosios, tikriausiai pilnai nesupranti jų sunkumų. Tai, kaip asmuo reaguoja ir kovoja su kliūti-

mis, tiesiogiai atspindi jo sugebėjimą būti laimingu. Žmonės, kuriuos lydi sėkmė, tiki, jog tiesiausias kelias į laimę – tai paprasčiausiai nuspręsti būti laimingu, gyventi dabar, siekti tikslo ir padėti kitiems.

Laukti laimės, reiškia nepaprastai ją nutolinti. Galima, pavyzdžiui, pasakyti: "Būčiau laimingesnis, jei ekonominė padėtis būtų geresnė, jei turėčiau daugiau pinigų, kai baigsiu mokyklą, jei tėvai nustotų kvaršinti man galvą, kai ateis savaitgalis, kai gausiu darbą, kai vesiu." Ar matai, kaip laukimas ko nors "geresnio" nukelia laimę iki kažkokios neapibrėžtos ateities datos? Tu susikoncentruoji ties tuo, ko neturi. Ir netgi jei pasieksi, ko dabar taip nori, ko nors vis tiek pritrūks. Todėl užuot kankinęs save, prisimink, kas esi ir ką jau patyrei. Argi nesi išradingas, stiprus, patrauklus, sveikas, populiarus, linksmas, mandagus, talentingas ir nepaprastas? Argi dar nepasiekei šitiek daug ir ar dar daugiau tavęs nelaukia ateityje? Paprasčiausiai nuspręsk būti laimingu. Tai tikrai žymiai linksmiau, negu būti nelaimingu.

Gyventi dabar, kiekvieną akimirką, kai ką nors veiki – tai kitas žingsnis laimės link. Jis nelengvas. Aš turiu nuolat sau priminti grįžti į dabartį, kai vairuodama, sėdėdama susirinkime, valgydama ar skaitydama imu sapnuoti atmerktois akimis. Sunku kontroliuoti mintis, tačiau paleisdamas jas bet kaip, tik paskatinsi liūdesį, kadangi tau truks to, ką tuo metu veiki. Sakykim, valgai skanų bifšteksą. Jeigu leisi mintims nuklęsti prie kibirė su viršininku, argi gardžiuosiesi ir džiaugsiesi maistu? Žmonės, kuriems sekasi, pataria nepamiršti tave supančio gyvenimo. Kiekvieną dieną būk pilnai išitraukęs į gyvenimą. Susitiek ir kreipk dėmesį į savo gyvenimą, kad nepraleistum progų, kurias jis siūlo.

Kasdieniniai malonumai bei pramogos atneša trumpalaikį džiaugsmą. Visą gyvenimą trunkančią laimę gali pasiekti tik vydamasis savo gyvenimo svajonę. Jos žengti žingsniai – tai žingsniai laimingo gyvenimo link. Laimė nelaukia, kol tavo svajonė iš tikrųjų išsipildys. Ji labiau vertina darbą, nuveiktą tai svajonei įgyvendinti. Pagalvok, pavyzdžiui, apie Kalėdas.

(Bus daugiau)

Kompozitorius Jeronimas Kačinskas (1996 m., gegužė)

BRANGUS

Vladas Vijeikis

Gaunu laišką iš Lietuvos, kuris pradamas žodžiais: "Brangus dėde".

Šiais laikais, kada viskas kasdien brangsta, žodis "brangus" įgavo visai kitą prasmę. Dabar visi keikia brangybę. Šeimininkė krautuvėje ilgai varto pabrangusį produktą ir nedažnai paima iš lentynos. Žodis "brangus" pasidarė beveik nekenčiamas. Gal, sakau, geriau kreiptųsi "Drauge dėde". Tas žodelis

nors ir nemylimas, bet gal mažiau nekenčiamas.

Toliau tas giminaitis, aprašęs visos giminės sunčius "nedateklus", rašo:

Brangus dėde, atsiųsk man mėlynas kėlnes, kurios vadinamos džinsais. Tik gerai žiūrėk, kad būtų Levis vardo. Kitokių mes turime, bet su Levis mano vardas stipriai pakils mūsų visuomenėje.

"Brangus dėdė" išmaišo krautuves ir randa tas stebuklingas kėlnes. Bet jos velnioniškai brangios (Ir vėl tas nemalonus žodelis!). Sulaukęs, kol gaus pensiją, nuperka džinsines kėlnes. Džiaugiasi, kad dar liko pusė pensijos brangiems produktams alkiui numalšinti. Pats vaikštinėja su kelnėmis, likusiomis dar nuo tų laikų, kada viskas buvo ne taip brangu.

"DANDELON"

Kiekvienas namų savininkas, sulaukęs pavasario, su rūpesčiu suraukia kaktą. Štai ir vėl reikės žolę piauoti. Su dalgiu nepjausi. Reikia turėti mašiną, kuri kasmet genda. Ir nežinai, ar ji veiks ar ne. Tie, kurie pertekę pinigais, gali pasisamdyti kaimyną ar už kelių "blokų" gyvenantį jaunuolį žolei nugramdyti. Bet jie veltui ar pusvelčiui nederba. Jie žino, kiek darbas kainuoja, ir pareikalauja tokios sumos, kurios tu ir pats neuždirbi. Taigi, žolė sukelia daug bėdų. Lyg neužtektų ir be jos.

Bet baisiausias rūpestis, ką daryti su "dandelonais" (Lietuvoje vadindavome pienėmis, kiauliapienėmis ir kitaip). Tai gražios vešlios geltonos gėlės, kurios nesėtos, neprašytos pražysta pačios pirmosios pavasarį. Dėl kažin kokių neišaiškinamų priežasčių amerikiečiai jų

nekenčia. Gudrūs prekybininkai sugalvoja įvairių ginklų su jomis kariauti. Bet jos nepasiduoda, kiekvieną pavasarį iškelia savo geltonas galvas ir tyčiojasi iš visų. O pasakui paleidžia savo sėklas su propeleriais, kurie nudangina jas ne tik į kaimyno gražią žolėlę, bet net už mylių.

O man patinka dandelonai ir nežinau, kodėl toks baisus karas prieš jas skelbiama. Juk tai pirmoji pavasario pranašė. Ir kodėl neleisti jai žydėti? Be to, labai naudinga. Gali maišyti į mišrainę. Suteikia jai labai įdomų skonį. Svečiai klausinėja, iš kur gavai tokį receptą. O labai gudrūs tvirtina, kad net vyną gali išspausti.

Tad patariu pievelių savininkams ne kariauti, bet panaudoti tą geltoną grožį. Kodėl pievelė turi būti žalia? O kodėl ne geltona?

NAUJOS KNYGOS GENOCIDO ŽENKLAI: KLASTA, KANKINIMAI, ŽUDYNĖS

Romualdas
Jurelionis

Atskiru skyriumi knygoje aptariamas lietuvių naikinimas lageriuose ir tremtyje 1941-1944 m. Sausai lentelių skaičiais ir ryškiais atsiminimų pavyzdžiais, torius nušviečia tą baisų kalinių bei tremtinių likimą, kurio išvengė tik dešimtadalis pajėgusių grįžti į Lietuvą.

Didžiausias knygos skyrius – "Sovietinis genocidas 1944-1958 m." Jį sudaro šešios dalys, kuriose autorius laipsniškai ir išsamiai, remdamasis dokumentais, atskleidžia šiurpų šio laikotarpio lietuvių tautos naikinimo vaizdą. Pirmojoje dalyje skaitytojas supažindinamas su teroro vykdymo – 4-osios šaulių divizijos, vadovaujamos gen. mjr. P. Vetrovo, 16-osios lietuviškosios divizijos ypatingojo skyriaus ("Smerš"), kitų represinių organų veikla antrosios sovietinės okupacijos laikotarpiu. Antrojoje dalyje – apie didžiausias baudžiamąsias akcijas 1944 m. gruodžio mėnesį, kai specialūs NKVD būriai daugelyje Lietuvos vietų masiškai degino sodybas, žudė žmones (Čekiškės, Merkinės ir kt. valsčių tragedijos).

"Paspriešinimo dalyvių persekiojimas, naikinimas ir NKVD bei MGB nusikaltimų slėpimas" – ketvirtoji skyriaus apie genocidą 1944-1958 metais dalis. Autorius, nekeldamas uždavinio aptarti ginkluoto pasipriešinimo Lietuvoje mastą, partizanų organizacinę struktūrą, tikslus bei veiklą, apsiriboja sovietinių organų kovos prieš ginkluotą rezistenciją vertinimu. Knygoje gausu ne tik MVD bei MGB vykdytų operacijų faktų, bet įžvalgiai atskleidžiamas ir slaptas tų operacijų pobūdis. Ypač įtikinamai autorius išryškina A.Guzevičiaus organizuotą provokacinių būrių veiklą. "Apsimetusius partizanais agentus imdavo remti gyventojai, o karinių baudžiamųjų operacijų metu šie gyventojai būdavo suimami". Būtent agentai "Vaidila", "Simas" padėjo enkavedistams 1953 metais,

naudojus migdomąsias medikamentus, suimti LLKS Tarybos prezidiumo pirmininką J. Jurelionį, kuris 1954 m. Butykykų kalėjime buvo sušaudytas. "Būtent specialiosios grupės leido kompromituoti rezistenciją – priskirti jai visus smogikų ir saugumiečių nusikaltimus", "formuoti neigiamą partizanų įvaizdį" – daro išvadą A.Anušauskas. Kaip žinome, ir šiandien yra mėgėjų vertinti Lietuvos partizanų veiklą, remiantis enkavedistų metodais parengta medžiaga.

Penktoji ir šeštoji dalys skirtos masinių trėmimų temai. Vėl autorius dėmesį sutelkia ne tik į pačių trėmimų apimtį (vis dėlto pateikiami išsamūs trėmimų skaičiai) bei jų organizavimą, bet ir į tremties pasekmes, Lietuvos gyventojų naikinimą kalėjimuose, lageriuose ir tremtyje (toks ir yra studijos uždavinys). Daugeliu dokumentų, lentelių autorius įtikinamai atskleidžia to naikinimo mastą. O jis buvo nepaprastai didelis. Kartu su vokiečių okupacijos ir karo aukomis (245 tūkst. žmonių) Lietuva neteko apie 1,058 mln. žmonių.

Gausūs knygos priedai. Tai ir būdingos nuotraukos, ir dokumentų faksimilės (ne tik originalo kalba, bet ir su vertimu į lietuvių kalbą), ir pagrindinių lietuvių tautos naikinimo organizatorių bei vykdytojų sąrašas. Čia randame ne tik L.Beriją, S.Kruglovą, V.Merkulovą, bet ir A.Guzevičių, J.Bartašiūną, J.Vildžiūną, K.Liaudį, A.Gailevičių, be kurių pagalbos okupantams būtų buvę daug sunkiau vykdyti savo kruvinus darbus.

Knygoje A.Anušauskas pastebi, kad KGB dalį dokumentų sunaikino, todėl ne visos genocido vykdymo aplinkybės studijoje atskleistos. Autorius pagrįstai pažymi, kad šis tyrimas laikytinas tik žingsniu tiesos link, mėgi-

nant objektyviai išsiaiškinti sovietinio genocido tikrąją prasmę ir padarinius.

Gal būtų specialistai ras jame trūkumų. Skaitytojui, pavyzdžiui, ne visai aišku, kodėl autorius savo studiją riboja 1940-1958 metais, juo labiau, kad leidinio pratarmėje bei įvade dėl šios datos nieko nepaaiškina. Ar numatoma "Lietuvių tautos sovietinio naikinimo" antroji dalis, t.y. 1959-1990 metai? Juk tautos dvasinis genocidas, vykdytas iki pat nepriklausomybės atkūrimo, jei ir nėra toks ryškus, tai tautai ne mažiau prazūtingas. Tiesa, dvasinio genocido aukas sunkiau išaiškinti, įterpti į statistinių duomenų lenteles, bet tai nereikia, kad neprivalome jų tirti.

Tai ypač aktualu šiandien, kai buvę CK sekretoriai bei kiti kolaborantai bando rodyti savo "švarias" rankas – jie netrėmė, nekanė, okupantams netalkinę. O juk įvairiai pasireiškiančių bandymų nuodoti tautinę sąmonę matome ir dabar. Taigi ir 1959-1990 metų laikotarpis laukia istorikų darbo. Ir, žinoma, ne tik istorikų. Knyga neišvengiamai kelia mintį, kad plėšimai ir kankinimai, masinės žudynės negali būti neįvertintos. Turi būti surengtas teismas, kuris paskelbtų pasauliui ir istorijai sprendimą apie nusikaltimus, kurių aukomis tapo milijonas žmonių, apie genocidą, kurio tikslas – sunaikinti visą tautą.

A. Anušausko knyga – didžiulis autoriaus darbas. Bet negalim nepaminėti ir Lietuvių tautinio kultūros fondo nuopelną – jo dėka sudarytos ne tik studijų sąlygos, bet jo lėšomis išleista ir pati knyga, kuri jau šiandien sulaukė didelio skaitytojų dėmesio ir duos impulsą tirti skaudų mūsų istorijos laikotarpį, ateities kartoms šurpia statistikos ir dokumentų kalba bylos ne tik apie smurtą ir terorą, bet ir apie lietuvių tautos siekį būti ne pavergtai, bet laisvai.

ALTS-gos ST.PETERSBURGO SKYRIAUS AUKA

Paskubomis surinkta auka, norime ateiti į pagalbą mūsų mielai "Dirvai", nukentėjusiai nuo negailestingų plėšikų, paremti. Daugelis mūsų skyriaus narių išvykę vasaros atostogų šiaurės ir šį kartą jų negalėjome pasiekti. Aukojusiųjų sąrašas: \$50.00 – Adelaida ir Jurgis Balbato, Aldona Česnaitė,

Emilija ir Kazimieras Kiaunės, Dalila Mackialienė, Bronė ir Vytas Mikliai, Aldona ir Juozas Šulaičiai; \$40.00 – Janina Staškutė ir Vladas Staškus; \$25.00 – Eva ir Martynas Kleinaičiai, Petronėlė ir Leonas Krajauskai, Irena ir Eugenijus Slavinskai, Bronė ir Juozas Taorai, Sofija ir Sta-

sys Vaškiai; \$20.00 – Aga ir Antanas Jonaičiai, Onutė Šiaudikienė, Kostas Vaičaitis, Petronėlė ir Antanas Gudoniai; \$5.00 Povilas Jančiauskas; \$200.00 – šiam reikalui skiriamas iš kuklios skyriaus kasos. Surinktas aukas – \$750 siunčiu Jums.

Juozas Šulaitis

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Pinigai pervedami doleriais.
Sutvarkomi palikimai.
Skubiems siuntiniams – AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$39, - iki \$98, -
Aukštos kokybės maisto produktai.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.

Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

KVIEČIAME Į JUBILIEJINĘ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ

**ŠOKIŲ ŠVENTĖS
KOMITETO
PRAŠYMAS**
Jurgis Janušaitis

1996 m. liepos 6-oji – pasaulio lietuviams išimtiną dieną. Tą dieną Chicago'je, Rosemont Horizon stadione įvyks JAV ir Kanados Lietuvių Šokių šventė. Tai nepasikartojantis didingas įvykis, kurį ruošdamas daugiau kaip metus ryžtingai dirbo darbštus komitetas, kuriam vadovavo Jūratė Budrienė, o atskirus uždavinius sprendė specialios komisijos.

Šios šventės ruošimas – jaunosios kartos ranke. Vyriausioji šventės meno vadovė Violeta Smieliauskaitė – Fabianovich su LTS Instituto pirmininke Dalia Dzikiene parinko šokius, paruošė vos ne pusšimtį tautinių šokių grupių su beveik dviem tūkstančiais šokėjų. Tai milžiniškas darbas, tačiau jis bus atliktas, kaip teigia rengėjai, su dideliu užmoju.

Manoma, kad šventė skirsis nuo ankstyvesniųjų. Kaip matyti iš kruopščiosios Ritos Likanderytės spaudai teikiamų žinių, jubiliejinė šventė tikrai bus labai įdomi ir spalvinga. Tai didelis įnašas į mūsų kultūrinę veiklą.

Be abejo, visuomenė jau gerai susipažino su šventės programa. Prieš šventę ir po jos numatyta gerų, įdomių renginių: susipažinimo vakaras, kuris skirtas tiek jauniui, tiek vyresniesiems,

mugė, meno kūrinių paroda ir kt. Po šventės numatytas atskiras Pietų Amerikos grupių koncertas. Į šventės renginių pyne įsijungs ir Lietuvos Olimpinių krepšinio komanda, kuri liepos pabaigoje dalyvaus Pasaulinėje olimpiadoje, Atlantoje. Šventė baigiama pošventiniu pokyliu. Rengėjai tikisi, kad į šventę gali atvykti ir svečių iš Baltųjų rūmų. Nepamirštama ir padėkoti Dievuliui iškilmingomis liepos 7 d. pamaldomis Šv. Mergelės Marijos Gimimo ir Evangelikų parapijose.

O kiek komitetas paruošė suvenyrų! Gražių ir įvairių, šventę primenančių. Mielieji šventės dalyviai ir žiūrovai, įsigykite juos!

Šventė atsispindės

specialiame leidinyje, kurį ruošia darbštus pedagogas J. Masilionis.

Didžiausias rūpestis – lėšos. Jų telkimu rūpinasi darbščiosios bitelės – Gražina Liaudaitė ir Birutė Jasaitienė. Jos jau išsiuntė keliolika šimtų laiškų su dideliu prašymu:

– Atsiliepkite, mieli lietuviai, paremkite savo nors ir mažiausia auka šią didingą, istorinę, jubiliejinę Tautinių šokių šventę. Išlaidos šventei suruošti – didelės. Reikės apie 400,000 dolerių. Juk teks globoti iš Pietų Amerikos ir Lietuvos atvykusias grupes. O ir kitos išlaidos atrodo tarsi begalinės. Taigi lėšos, lėšos, lėšos! Su dideliu rūpesčiu kreipiasi į tėvynainius lėšų telkimo komisijos vadovės.

Gavę paskutinį laiškutį, gerai jį perskaitykite. Matysime, kokie darbai, kokie tikslai skatina mus atsiliepti, nes ši šventė yra geriausias išeivijos lietuvių gyvastingumo ir kultūrinio aktyvumo įrodymas.

Taigi liepos šeštoji tebūna mūsų darnaus darbo vaisius. Visi keliai – oro, vandens ir sausumos iš visos Amerikos ir Kanados teveda tėvynainius į JAV lietuvių sostinę – Čikagą.

Šokių šventės bilietų komiteto nariai: Genė Rimkienė, Roma Norkienė, Irena Vranglienė, Gražina Vacienė

X LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

1996 m. liepos mėn. 6 d., 1 val. p.p.
Rosemont Horizon, Rosemont IL

Mugė ir Meno Paroda

liepos mėn. 4-6 d.

v.r.

Hyatt Regency O'Hare

Susipažinimo Vakaras

liepos mėn. 5 d., 8 v.v.

Navy Pier

Pokylis

liepos 6 d., 7 v.v.

Hyatt Regency O'Hare

Padėkos Mišios

liepos 7 d., 10:30

Marquette Parko ir Tėviškės Parapijoje

Krepšinio Rungtynės tarp Lietuvos ir Kroatijos olimpinė komandų

liepos mėn. 7 d., 1 p.p. – Rosemont Horizon

Bilietai per Ticketmaster (312) 559-1212

Pošventinis Koncertas

liepos mėn. 9 d., 7 v.v.

Jaunimo Centre

Informacija: 2715 W. 71st St., Chicago, IL 60629

(312) 737-9504 Fax.: (312) 436-6909

**SPORTINIAI MARŠKINIAI (T-SHIRTS)
IR KREPŠINIO KAMUOLIAI, PAGAMINTI
LIETUVOS KREPŠINIO KOMANDOS LEIDIMU (LICENSE),
SIEKIAM PADĖTI LIETUVOS SPORTUI
IR DALYVAVIMUI 1996 m. OLIMPIADOJE, ATLANTA, GEORGIA**
MARŠKINIAI: MARGI (TIE-DYED) – XL____, L____, M____ \$25.00
JUODI AR BALTI – XL____, L____, M____ \$20.00
(XXL PRIDĖTI \$3.00)

KREPŠINIO KAMUOLIAI: Trispalviai su komandos emblema,
Šarūno Marčiulionio ir Arvydo Sabonio parašais \$25.00
PERSIUNTIMAS (U.S.A.) VELTUI

Užsakymus su čekiu ar pašto perlaida siųsti: RBBMC / R.B. BUTKUS
60 E. 212 St.
EUCLID, OHIO 44123-1061
1(216) 732-8250

VARDAS / PAVARDĖ: _____
ADRESAS: _____

TELEFONAS: _____

TRISDEŠIMT KETVIRTASIS

"Dirvos" novelės Konkursas

DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,

antroji – 300 dolerių,

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščių įteikimo data 1996 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

**Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191**

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvius rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kuriame kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Žiuri komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

CLEVELANDE ir kapyklonkai

IŠ KLAIPĖDOS GRĮŽO CLEVELAND'O CHIRURGAI

D.Čipkienės nuotraukoje dr. J.F.DiStefano (kairėje) su sėkmingai operuota mergaite ir jos mama. Dešinėje - grupės vadovas dr. G.Sabataitis.

Ieškau ryšių su Uršulės Derenčiūtės - Samsonienės ir Juozo Derenčiaus (mano mamos sesers ir brolio, kurie jau yra mirę) vaikais ir anūkais. Paskutinės žinios buvo gautos 1957 metais iš 65 St. Cleveland, Ohio.

Su pagarba
Natalija Stočkaitė
-Buraitienė

Kosmonautų 29
4520 Marijampolė, Lietuva

ATNAUJINDAMI PRENUMERATĄ

"DIRVAI"

AUKOJO:

Simaitienė K. Dr., Queens	50.00
Šulaitis J., St. Petersburg	50.00
Apanius V., Chesterland	50.00
Paliulionis Br., Cicero	50.00
Bukaveckas T., Chicago	50.00
Balbatas J., Cleveland	50.00
Venclauskaitė D., Wolcott	30.00
Liepas D., Michigan City	30.00
Januta D., Berkely	30.00
Chaves V., Marston Mills	25.00
Elerts O., Chicago	25.00
Waterburio Moterų klubas	25.00
Stapulionis J., Waterbury	20.00
Bernot J., Union	20.00
Diržys G., Woodhaven	20.00
Janušaitis J., Port Orange	20.00
Valaitis A., Eastlake	20.00
Kleinaitis M., St. Pete	20.00
Orintas R., Lorain	20.00
Kavaliūnas Alek., Culver	20.00
Lauraitis A., Palos Heights	20.00
Jasėnas M., Tavares	15.00
Noges N.G. Dr., Canada	15.00
Šukys V., Surfside	10.00
Garla J., Juno Beach	10.00
Stungevičius L., Canada	10.00
Dirgela A., Oak Lawn	5.00
Kleiza V., Lockport	5.00
Draugelis A., Canada	5.00

Visiems

aukotojams nuoširdžiai
dėkojame

Amžinybėn iškeliavo mūsų skyriaus narė

NELĖ MOCKUVIENĖ

Drauge liūdėdami, užuojautą reiškiamo dukroms RŪTAI ANELIAUSKIENEI, VILIJAI KARALIENEI ir sūnui GINTARUI MOCKUI bei jų šeimoms, Velionės seserims RIMANTAI IR MARYTEI

Amerikos Lietuvių tautinės sąjungos
Los Angeles skyrius

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, INC.

40-24 235th STREET DOUGLSTON, NEW YORK 11363

TEL. (718) 423-6161 FAX (718) 423-3979

Grupėmis ir pavieniai
pigiausios kelionės šią vasarą į

LIETUVĄ

14 dienų Grand Tour of Lithuania	\$2,144
9 dienų Lithuanian Economy Tour	1,499
10 dienų Baltic Capital Tour	2,099

ir kitos

Galima užsakyti kelionę, viešbučius ir t.t. arba vien tik skrydžius mažesnėmis kainomis iš visų JAV miestų.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston NY 11363

Tel. 718-423-6161
1-800-77-VYTIS

• DIRVA • 1996 m. birželio 25 d. • 11 psl.

RENGINIŲ KALENDORIUS

• LIEPOS 14 d. -
Šv. Jurgio parapijos
gegužinė. Pradžia -
11:30 v.r. Šv.Jurgio
sodyboje.

• LIEPOS 21-ąją- Pensininkų
GEGUŽINĖ!

• RUGPJUČIO 4 d. "DIR-
VOS" ir "VILTIES" draugijos
gegužinė įvyks L. ir V. Apanių
sodyboje.

• RUGPJUČIO 11 d., sek-
madienį, 12-tą val. p.p., LVS-
gos "Ramovė" Clevelando
skyrius ir LŠS-gos Išeivijoje
"Žalgirio" šaulių kuopa rengia
gegužinę prie ežero Beach-
land parke, 17815 Canter-
bury Rd.

• RUGPJUČIO 17 d. 6:00
v.v. - Lietuvių Kultūrinių Dar-
želių vakaronė Gwinn Estate,
Bratenahl, OH.

• RUGPJUČIO 18 d. nuo 12
val. ryto iki 6 val. vakaro Lie-
tuvų namų salėje vyks Cle-
veland'o Lietuvių klubo gegu-
žinė.

• RUGSĖJO 15 d., Skau-

tininkų draugovės kultūrinė
popietė - Aurelijos Balašai-
tienės knygų pristatymas.

• RUGSĖJO 28 d., šešta-
dienį, - Tradicinis Baltų drau-
gystės vakaras Latvių salėje.
Rengia Cleveland'o Baltų ko-
mitetas.

• SPALIO 18, 19, ir 20 die-
nomis - BALF'o centro valdy-
bos direktorių suvažiavimas
Clevelande. Rengia Cleve-
lando skyrius.

• LAPKRIČIO 9 d. Dievo
Motinos parapijos choro ru-
dens balius, 7 v.v.

• LAPKRIČIO 16 d. "Lietuvių
Dienos" - koncertuoja an-
samblis "LIETUVA". Rengia LB.

• LAPKRIČIO 17 d. - Šv.
Jurgio parapijos rudens festi-
valis nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.

• LAPKRIČIO 23 d. - šeš-
tadienį, LVS-gos "RAMOVĖ"
Clevelando skyriaus valdyba
Lietuvių Namuose rengia Lie-
tuvos Kariuomenės šventės
minėjimą.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros
Kūčios - Šv. Jurgio parapijos
salėje 9:30 v.v.

Ramių sapnų- užmiki,
Dievs yr' čia...

A.†A.

Sktn. NELEI MOCKUVIENEI

Amžinybėn iškeliavus, reiškiamo nuoširdžią
užuojautą dukroms RŪTAI, VILIJAI ir sūnui
GINTARUI su šeimomis ir kartu liūdime.

Nelė, Gerardas, Meilutė ir
Ramunė Juškėnai

Ilgus metus drauge keliavusios skautybės
keliais, Kalifornijoje užmigusiai Amžinybėje
mūsų šviesaus atminimo sesei skautininkei

A.†A.

NELEI MOCKUVIENEI,

su liūdesiu reiškiamo užuojautą dukroms
RŪTAI ir VILIJAI, sūnui GINTARUI bei jų
šeimoms

Stefa Gedgaudienė
Regina Nasvytienė
Marytė Puškorienė
Malvina Švarcienė

Cleveland, Ohio

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU
LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

DIRVA

"DIRVOS" – "VILTIES"

GEGUŽINĖ

ivyks
sekmadienį, rugpjūčio 4 dieną

Vinco ir Liudos Apanių
sodyboje
8028 Mullberry Road
Chesterland, Ohio

Pradžia - 1:00 valandą

Šilti pietūs, bufeto užkandžiai,
gėrimai, loterija, dainos

**Pelnas skiriamas
"DIRVAI"**

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

"DIRVOS" REDAKCIJAI

Esu didžiai sujaudintas liūdnu pranešimu, kad "Dirvos" patalpos ir įrengimai labai nukentėjo dėl piktdarių įsilaužimo.

Laikraščio naujos įrangos įsigijimui aš pridedu savo dalelę – \$100. Tikiuosi, kad ir kiti skaitytojai padarys tą patį.

Su didžia pagarba
Vytautas Apeikis
Los Angeles, CA

"Dirvos" redakcijai,
Skaitome visą JAV išeinančią lietuvišką spaudą. Nevienodai laikraščiai aprašo įvykius Lietuvoje, todėl sunku susigaudyti, kaip ten tikrumoje gyvenimas vyksta.

"Dirva" šiuo atveju objektyvesnė, tad jai paremti įdedame auką \$100 sumai.

Su pagarba
Elena, Devenis ir
Kęstutis Grigaičiai
1996 m. birželio 14 d.

IEŠKO LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS

Knygų leidyklos "Sakalas" savininkas Pranas Sasnauskas, gyvenantis Gen. S. Žukausko gt. 45-35, Kaune, norėtų įsigyti Bostone išleistą Lietuvių enciklopediją. Praneškite, jei turite, kokiomis sąlygomis sutiktumėte perleisti.

Gerbiamieji,

Atsiliepdamas į "Dirvos" nelaimę, skubu su nors menkute, bet nuoširdžia pensininko aukele. Noriu prisidėti prie "Dirvos" bėdų palengvinimo.

Tiesiog negalima įsivaizduoti, kad atsiranda dar tokių žmonių, kuriems ir lietuviškas žodis nepakenčiamas. Džiaugiuosi "Dirvos" redaktoriaus ir darbuotojų ryžtu, taip greitai ir sėkmingai įveikti "Dirvos" apiplėšimo pasekmes.

"Dirva" buvo, yra ir bus labai reikalinga išeivijos gyvenime. Turime spausdintą žodį branginti. Šiuo atveju tikiu, kad ir su menkutėmis aukomis gausiai prisidėsime prie "Dirvos" išlikimo. Gerb. Redaktoriui ir "Dirvos" darbuotojams linkiu išverti, kad ir labai sunkiose darbo sąlygose.

Su nuoširdžiausiais
sėkmės linkėjimais Jūsų
Jurgis Janušaitis
Priedas: \$25 čekis

**"TAUPA" bus
uždaryta liepos 4 d.,
ketvirtadienį bei liepos
6-7 dienomis –
šeštadienį ir sekmadienį.
Dirbsime liepos
5 d. – penktadienį.**

Connecticut apygardos vardu noriu atsiliepti į Jūsų prašymą ir "Dirvos" vajų. Conn. apygarda yra sušėpusi Lituanistinę mokyklą, Ryšių centrą, knygų ir žaislų persiuntimus į Lietuvą, žodynais – studentus, radio valandėles, Caritą ir partizanų šeimas Lietuvoje. Per paskutinius dvejus metus apygarda savišalpai yra aukojus daugiau kaip tūkstantį septynis šimtus dolerių.

Jei kas nors galėtų įtikinti apylinkių valdybas, kad jos neteisėtai savinasi sumas už surinktus nario mokesčius, neatsiskaitydamos su apygarda, tai mes galėtume dar stipriau paremti, ištikus nelaimėje. "Dirvai" paremti siunčiu iš apygardos izdo 400 dol. ir 100 dol. nuo savo šeimos. Linkime kuo geriausio derliaus Jūsų lietuviškoje "Dirvoje".

Su linkėjimais
Vytautas Trečiokas

Ula

**Neseniai į
Cleveland'ą atvykusi
lietuvių šeima
(trys asmenys) ieško
buto.
Siūlyti tel. 731-5596**

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000